

Ročník 2006

Zbierka zákonov

SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Čiastka 46

Uverejnená 28. februára 2006

Cena 44,30 Sk

OBSAH:

113. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie
114. Oznamenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o prijatí Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992
- Príloha k čiasťke 46 - k oznámeniu č. 114/2006 Z. z.
-

113

VYHLÁŠKA

Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky

zo 6. februára 2006,

**ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti
na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie**

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) podľa § 62 ods. 7 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov ustanovuje:

§ 1

Odbory činností a oblasti činností

(1) Zoznam odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie (ďalej len „zoznam“) sa vedie podľa odborov činností a podľa oblastí činností.

(2) Odbory činností sú:

- a) biológia,
- b) geológia,
- c) pedológia,
- d) fyzika,
- e) chémia,
- f) environmentalistika,
- g) doprava,
- h) lesníctvo,
- i) poľnohospodárstvo,
- j) architektúra,
- k) urbanizmus a územné plánovanie,
- l) vodné hospodárstvo,
- m) odpadové hospodárstvo,
- n) ochrana ovzdušia,
- o) ochrana zdravia,
- p) spoločenské vedy,
- q) cestovný ruch,
- r) geografia,
- s) energetika,
- t) technológie,
- u) baníctvo,
- v) environmentálne právo,
- w) environmentálna ekonómia a plánovanie,
- x) informatika,
- y) ochrana prírody,
- z) hluk a vibrácie.

(3) Oblasti činností sú:

- a) ťažba a úprava tuhých nerastov,
- b) ťažba, úprava a podzemné uskladňovanie ropy a zemného plynu,
- c) energetické stavby,
- d) líniové stavby,
- e) úprava a spracovanie rúd a neželezných kovov,
- f) stavby pre strojársku výrobu,
- g) stavby pre odpadové hospodárstvo,
- h) vodné stavby,

- i) stavby pre potravinárske technológie,
- j) poľnohospodárska výroba,
- k) lesné hospodárstvo,
- l) vojenské objekty a činnosti,
- m) stavby, zariadenia a činnosti na rekreáciu a cestovný ruch,
- n) výstavba športových areálov,
- o) územný rozvoj a územné plánovanie,
- p) jadrové zariadenia a zariadenia na nakladanie s jadrovým odpadom,
- r) zariadenia pre chemický a farmaceutický priemysel,
- s) zariadenia pre drevospracujúci a papierenský priemysel,
- t) stavby a zariadenia pre dopravu, spoje a telekomunikácie,
- u) bytové budovy.

§ 2

Vzdelanie a odborná prax
odborne spôsobilých osôb

Požadovaným vzdelaním a odbornou praxou fyzickej osoby na zapísanie do zoznamu v odbore činnosti alebo v oblasti činnosti sa rozumie ukončené

- a) vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa príslušného smeru a najmenej päťročná odborná prax alebo
- b) vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa príslušného smeru a najmenej sedemročná odborná prax, alebo
- c) stredné odborné vzdelanie príslušného smeru a najmenej deväťročná odborná prax.

§ 3

Žiadosť o zapísanie do zoznamu

(1) Fyzická osoba v žiadosti o zapísanie do zoznamu (ďalej len „žiadosť“) uvedie

- a) meno, priezvisko, titul, dátum a miesto narodenia, adresu trvalého pobytu (ďalej len „osobný údaj“), a ak má, uvedie aj číslo faxu, e-mail a telefónne číslo,
- b) odbor činnosti alebo oblasť činnosti, v ktorej žiada o zapísanie do zoznamu.

(2) Fyzická osoba oprávnená na podnikanie v žiadosti uvedie

- a) obchodné meno a miesto podnikania, a ak má, uvedie aj číslo faxu, e-mail a telefónne číslo,
- b) identifikačné číslo, ak bolo pridelené,

- c) osobné údaje, a ak má, uvedie aj číslo faxu, e-mail a telefónne číslo,
- d) overenú kópiu dokladu o najvyššom dosiahnutom vzdelaní osoby, ktorá má byť odborne spôsobilou osobou,
- e) doklad alebo čestné vyhlásenie o dĺžke odbornej praxe v príslušnom odbore alebo oblasti činnosti,
- f) stručnú charakteristiku predmetu činnosti (podnikania), personálneho vybavenia, technického vybavenia a iného vybavenia,
- g) odbor činnosti alebo oblasť činnosti, v ktorej žiada o zapísanie do zoznamu.

(3) K žiadosti podľa odsekov 1 a 2 fyzická osoba alebo fyzická osoba oprávnená na podnikanie pripojí

- a) výpis z registra trestov, ktorý nesmie byť starší ako tri mesiace,
- b) iné doklady o odbornej profilácii, ak ich získala, najmä doklad o získaní odbornej spôsobilosti podľa osobitných predpisov,¹⁾ o absolvovaní postgraduálneho kurzu alebo o získaní vedeckej hodnosti,
- c) prehľad odbornej činnosti, publikačnej činnosti a vedeckej činnosti vo vzťahu k odboru činnosti alebo oblasti činnosti, v ktorej žiada o zapísanie do zoznamu,
- d) overenú kópiu dokladu o najvyššom dosiahnutom vzdelaní osoby, ktorá má byť odborne spôsobilou osobou,
- e) doklad alebo čestné vyhlásenie o dĺžke odbornej praxe v príslušnom odbore alebo oblasti činnosti.

(4) Právnická osoba v žiadosti uvedie

- a) obchodné meno, sídlo a osobné údaje osôb, ktoré sú jej štatutárnym orgánom,
- b) identifikačné číslo,
- c) stručnú charakteristiku predmetu činnosti (podnikania), personálneho vybavenia, technického vybavenia a iného vybavenia,
- d) odbor činnosti alebo oblasť činnosti, v ktorej žiada o zapísanie do zoznamu.

(5) K žiadosti podľa odseku 4 právnická osoba pripojí

- a) overený doklad o zamestnávaní fyzickej osoby zapísanej v zozname s uvedením jej mena, priezviska a čísla osvedčenia,
- b) prehľad o odbornej profilácii právnickej osoby, najmä o projekčnej činnosti, expertíznej činnosti a posudkovej činnosti, technickom vybavení a laboratórnym vybavení.

§ 4

Odborná príprava

Podmienkou zapísania do zoznamu je absolvovanie odbornej prípravy osobami uvedenými v § 3 ods. 1 a 2 a v § 3 ods. 5 písm. a) (ďalej len „žadateľ“). Odborná príprava sa vykonáva v rozsahu uvedenom v prílohe č. 1.

¹⁾ Napríklad § 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov, § 9 zákona č. 313/1999 o geologických prácach a o štátnej geologickej správe (geologický zákon), § 24 a 25 zákona č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší), § 30 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

§ 5

Komisia

(1) Predsedu komisie na vykonanie skúšky a ostatných členov vymenúva a odvoláva minister životného prostredia zo zamestnancov ministerstva, úradov životného prostredia a organizácií riadených ministerstvom, ako aj z ďalších odborníkov z teórie a praxe. Členom komisie je vždy aspoň jeden zamestnanec Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky.

(2) Štatút a rokovací poriadok komisie vydáva minister životného prostredia.

§ 6

Skúška

(1) Termín a miesto skúšky sa oznámi žiadateľovi písomne najneskôr 30 dní pred jej konaním.

(2) Skúška sa skladá z písomnej časti a z ústnej časti. Obidve časti sa konajú v jeden deň.

(3) Predpokladom vykonania ústnej časti skúšky je úspešné vykonanie písomnej časti skúšky.

(4) Predmetom skúšky sú okruhy otázok v rozsahu odbornej prípravy podľa prílohy č. 1.

(5) Skúška sa hodnotí stupňom „vyhovel“ alebo „nevyhovel“. O úspešne vykonanej skúške vydá komisia žiadateľovi potvrdenie o výsledku vykonanej skúšky.

(6) Komisia oznámi žiadateľovi výsledok skúšky bezprostredne po vykonaní skúšky.

(7) Ak žiadateľ na skúške nevyhovel, môže skúšku opakovať najviac dva razy. Termín opakovanej skúšky určí predseda komisie. Ak žiadateľ nevyhoví ani na druhej opakovanej skúške, môže sa podrobiť ďalšiemu overeniu odbornej spôsobilosti až po opätovnom absolvovaní odbornej prípravy.

(8) Žiadateľovi, ktorý sa na skúšku nemohol dostaviť zo závažného dôvodu a svoju neúčast riadne písomne ospravedlnil predsedovi komisie, sa určí náhradný termín skúšky.

§ 7

Osvedčenie

(1) Žiadateľovi, ktorý bol na skúške ohodnotený klasifikačným stupňom „vyhovel“ a preukázal splnenie predpokladov podľa § 3 a 5, ministerstvo vydá na návrh predsedu komisie osvedčenie do 30 dní od zloženia skúšky; prevzatím osvedčenia sa žiadateľ stáva odborne spôsobilou osobou.

(2) Vzor osvedčenia je uvedený v prílohe č. 2.

§ 8

Vedenie zoznamu

(1) Zoznam sa vedie podľa odborov činností a podľa oblastí činností osobitne pre

- a) fyzické osoby,
- b) fyzické osoby oprávnené na podnikanie,
- c) právnické osoby.

(2) Do zoznamu osôb podľa odseku 1 písm. a) sa zapisujú:

- a) údaje podľa § 3 ods. 1 písm. a),
- b) odbor činnosti alebo oblasť činnosti, v ktorej je osoba zapísaná,
- c) číslo osvedčenia a dátum zapísania do zoznamu.

(3) Súčasťou evidencie, podľa ktorej ministerstvo vedie zoznam osôb podľa odseku 1 písm. a), sú všetky údaje a doklady podľa § 3 ods. 1 a 3.

(4) Do zoznamu osôb podľa odseku 1 písm. b) sa zapisujú:

- a) údaje podľa § 3 ods. 2 písm. a) a b),
- b) odbor činnosti alebo oblasť činnosti, v ktorej je osoba zapísaná,
- c) číslo osvedčenia a dátum zapísania do zoznamu.

(5) Súčasťou evidencie, podľa ktorej ministerstvo vedie zoznam osôb podľa odseku 1 písm. b), sú všetky údaje a doklady podľa § 3 ods. 2 a 3.

(6) Do zoznamu osôb podľa odseku 1 písm. c) sa zapisujú:

- a) údaje podľa § 3 ods. 4 písm. a) a b),
- b) odbor činnosti alebo oblasť činnosti, v ktorej je osoba zapísaná,
- c) číslo osvedčenia a dátum zapísania do zoznamu.

(7) Súčasťou evidencie, podľa ktorej ministerstvo vedie zoznam osôb podľa odseku 1 písm. c), sú všetky údaje a doklady podľa § 3 ods. 5.

(8) Zoznam sa aktualizuje najmenej raz ročne.

§ 9

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 52/1995 Z. z. o zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činnosti na životné prostredie.

§ 10

Účinnosť

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. marca 2006.

László Miklós v. r.

**Príloha č. 1
k vyhláske č. 113/2006 Z. z.****ROZSAH ODBORNEJ PRÍPRAVY**

Rozsahom odbornej prípravy sú znalosti o

1. zákone č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
2. Dohovore Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov o hodnotení vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (E/ECE/1250, Espoo – Fínsko 25. februára 1991) a naň nadväzujúce príslušné medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná,
3. právne záväzných aktoch Európskych spoločenstiev a Európskej únie z oblasti životného prostredia a zdravia, najmä z oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie,
4. zákone o životnom prostredí a zákone o štátnej správe pre životné prostredie,
5. základoch právnej úpravy územného plánovania a stavebného poriadku,
6. význame, cieľoch a metódach posudzovania vplyvov na životné prostredie,
7. základoch právnej úpravy jednotlivých zložiek životného prostredia (voda, pôda, ovzdušie, príroda, horniny) a odpadového hospodárstva,
8. základoch právnej úpravy starostlivosti o zdravie ľudí, vytvárania a ochrany zdravých životných podmienok,
9. hlavných druhoch vplyvov na životné prostredie a o opatreniach na ich elimináciu alebo zníženie.

Príloha č. 2
k vyhláške č. 113/2006 Z. z.

V Z O R
MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

O S V E D Č E N I E

o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa § 61 ods. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov pre^{a)}

.....

Menovaný (a) bol zapísaný(á)
dňa

pod číslom

do zoznamu odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie
v odbore – oblasti^{b)} činnosti^{c)}

.....

podľa § 1 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 113/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Bratislava
(dátum vydania)

.....
(podpis a odtlačok pečiatky)

^{a)} Uvedú sa údaje podľa § 3 ods. 1 písm. a) alebo podľa § 3 ods. 2 písm. a) a b) a § 3 ods. 4 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 113/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie.

^{b)} Nehodiace sa prečiarknite.

^{c)} Uvedte odbor alebo oblasť činnosti.

114**OZNÁMENIE****Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky**

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 17. júna 1999 bol v Londýne prijatý Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992.

Národná rada Slovenskej republiky vyslovila s Protokolom súhlas svojím uznesením č. 1495 z 19. júna 2001 a prezident Slovenskej republiky ho ratifikoval 12. septembra 2001. Ratifikačná listina bola uložená u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, depozitára dohovoru, 2. októbra 2001.

Protokol nadobudol platnosť 4. augusta 2005 na základe článku 23 ods. 1 a pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť 4. augusta 2005 na základe toho istého článku.

Vydavateľ: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, 813 11 Bratislava, Župné námestie 13, adresa redakcie Zbierky zákonov Slovenskej republiky: Námestie slobody 12, 811 06 Bratislava, telefón redakcie Zbierky zákonov Slovenskej republiky: 02/52 49 65 34, telefax: 02/52 44 28 53 - Vychádza podľa potreby - **Tlač:** VERSUS, a. s., Bratislava - **Administrácia:** Poradca podnikateľa, spol. s r. o., Národná 18, 010 01 Žilina - **Bankový účet:** Ľudová banka, č. ú. 4220094000/3100 - **Služby zákazníkom:** Poradca podnikateľa, spol. s r. o., Národná 18, 010 01 Žilina, telefón: 041/70 53 222, fax: 041/70 53 343, e-mail: sluzby@epi.sk - **Reklamácie, zmeny adres a ďalšie administratívne požiadavky:** telefón: 041/70 53 600, fax: 041/70 53 426 - **Infolinka Zbierky zákonov Slovenskej republiky:** telefón: 041/70 53 500 - **Predajňa Zbierky zákonov Slovenskej republiky:** Jesenského 5, 811 01 Bratislava, telefón: 02/54 41 29 06.

Informácia odberateľom: Cena Zbierky zákonov Slovenskej republiky sa stanovuje za dodanie kompletného ročníka vrátane registra a od odberateľov sa vyberá formou preddavkov vo výške oznámenej distribútorom. Záverečné vyúčtovanie sa vykoná po dodaní kompletného ročníka vrátane registra na základe skutočného počtu a rozsahu vydaných častok. Pri nezaplatení určeného preddavku distribútor zmení spôsob zasielania Zbierky zákonov Slovenskej republiky. Nové požiadavky na zasielanie Zbierky zákonov Slovenskej republiky sa vybavujú priebežne. Zasielanie sa začína vždy po spracovaní objednávky a uhradení preddavku. Pri kontakte s administráciou uvádzajte vždy pridelený registračný kód odberateľa. **Reklamácie sa budú vybavovať do 30 dní od dátumu ich zaevidovania. Reklamácie týkajúce sa odberu Zbierky zákonov Slovenskej republiky treba uplatniť do 30 dní od dátumu doručenia nasledujúcej čiastky.**

8 5 8 4 1 1 3 0 0 8 6 5 5

Zbierka zákonov

SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Príloha k čiasťke 46

OBSAH:

Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 114/2006 Z. z. – **Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992**

K oznámeniu č. 114/2006 Z. z.

PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ

k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992

Zmluvné strany tohto Protokolu,

dbajúc na skutočnosť, že voda je nevyhnutná na udržanie života a že dostupnosť vody v množstve a kvalite dostatočných na splňanie základných ľudských potrieb je predpokladom na zlepšovanie zdravia a udržateľný rozvoj,

uvedomujúc si úžitok, ktorý pre ľudské zdravie a blahobyt vyplýva zo zdravej a čistej vody a harmonického a riadne fungujúceho vodného prostredia,

uvedomujúc si, že povrchové a podzemné vody sú obnoviteľné zdroje s obmedzenou schopnosťou obnoviť sa z nepriaznivých dopadov ľudských činností na ich množstvo a kvalitu, že akékoľvek nerešpektovanie týchto obmedzených schopností môže viesť k nepriaznivým krátkodobým i dlhodobým dôsledkom na ľudské zdravie a blahobyt a že v dôsledku takejto situácie má pre splňanie potrieb ľudí i ochranu životného prostredia zásadný význam trvalo udržateľné riadenie vodného cyklu,

uvedomujúc si aj následky, ktoré môže mať na verejné zdravie nedostatok vody v množstve a kvalite dostatočných na zabezpečenie základných ľudských potrieb, ako aj vážny vplyv takehoto nedostatku najmä na zraniteľné a znevýhodnené osoby a na sociálne slabšie skupiny alebo jednotlivcov,

uvedomujúc si, že prevencia, kontrola a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou sú dôležité a naliehavé úlohy, ktoré možno uspokojivo zabezpečovať iba prostredníctvom zvýšenej spolupráce na všetkých úrovniach a medzi všetkými rezortmi v rámci krajín i medzi jednotlivými štátmi,

uvedomujúc si aj to, že dôležitými aspektmi prevencie, kontroly a znižovania výskytu ochorení súvisiacich s vodou sú dozor a zriaďovanie systémov včasného varovania a odozvy,

zakladajúc svoje činnosti na záveroch Konferencie Organizácie Spojených národov o životnom prostredí a rozvoji (Rio de Janeiro 1992) a najmä na Deklarácii z Ria a Agende 21, ako aj na programe zameranom na ďalšie zavádzanie Agendy 21 (New York 1997) a následnom rozhodnutí Komisie pre trvalo udržateľný rozvoj pre oblasť trvalo udržateľného využívania sladkej vody (New York 1998),

čerpajúc inšpiráciu z príslušných ustanovení Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 a zdôrazňujúc

potrebu podporovania širšieho využívania týchto ustanovení a doplnenia uvedeného Dohovoru o ďalšie opatrenia zamerané na upevňovanie a ochranu verejného zdravia,

berúc na vedomie Dohovor o vyhodnocovaní vplyvov životného prostredia v cezhraničnom kontexte z roku 1991, Dohovor o cezhraničných účinkoch priemyselných havárií z roku 1992, Dohovor Organizácie Spojených národov o práve neplavebného využívania medzinárodných vodných tokov z roku 1997 a Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovaní procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach súvisiacich so životným prostredím z roku 1998,

berúc ďalej na vedomie relevantné zásady, ciele a odporúčania obsiahnuté v Európskej charte o životnom prostredí a zdraví z roku 1989, Helsinskej deklarácii o životnom prostredí a zdraví z roku 1994 a v deklaráciách, odporúčaniach a rezolúciách ministrov vydaných v rámci procesu Životné prostredie pre Európu,

uznávajúc platnosť a význam iných európskych iniciatív, nástrojov a procesov zameraných na životné prostredie, ako aj prípravy a zavádzania Národných akčných plánov pre životné prostredie a zdravie a Národných akčných plánov pre životné prostredie,

schvaľujúc úsilie, ktoré doteraz vykonala Hospodárska komisia Organizácie Spojených národov pre Európu a Regionálny úrad Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu v záujme upevnenia dvojstrannej a mnohostrannej spolupráce zameranej na prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou,

povzbudení mnohými úspechmi, ktoré dosiahli členské štáty Hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov pre Európu a Regionálny úrad Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu pri znižovaní znečisťovania životného prostredia a pri udržiavaní a obnove vodného prostredia tak, aby mohlo podporovať zdravie a blahobyt človeka,

dohodli sa takto:

Článok 1

Cieľ

Cieľom tohto protokolu je podporovať v rámci trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrov-

niach v národnom i medzinárodnom kontexte ochranu ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni uskutočňovanú prostredníctvom lepšieho využívania vody, ktorý zahŕňa ochranu vodných ekosystémov, ako aj prostredníctvom prevencie, kontroly a znižovania výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

Článok 2

Definície

Na účely tohto Protokolu pojem:

1. „ochorenia súvisiace s vodou“ znamená akékoľvek veľmi nepriaznivé účinky na ľudské zdravie zahŕňajúce smrť, invaliditu, chorobu alebo iné zdravotné postihnutie, spôsobené priamo alebo nepriamo stavom alebo zmenami v množstve alebo kvalite akýchkoľvek vôd,

2. „pitná voda“ znamená vodu, ktorú ľudia používajú na pitie, varenie, prípravu stravy, osobnú hygienu alebo podobné účely, alebo vodu, ktorá má byť použitá na uvedené účely,

3. „podzemná voda“ znamená všetku vodu, ktorá sa nachádza pod povrchom zeme v saturačnej zóne a ktorá je v priamom styku s pôdou alebo s podložíom,

4. „uzavreté vodné útvary“ znamená umelo vytvorené útvary vody oddelené od povrchových sladkých vôd i pobrežných morských vôd, bez ohľadu na to, či sa nachádzajú v budove alebo mimo nej,

5. „cezhraničné vody“ znamená akékoľvek povrchové alebo podzemné vody, ktoré označujú alebo prekračujú hranice medzi dvoma alebo viacerými štátmi alebo ktoré sú na týchto hraniciach umiestnené; v prípadoch, v ktorých vtekajú cezhraničné vody priamo do mora, sa končia na priamke prechádzajúcej cez ich ústia a spájajúcej body najnižšieho stavu hladiny na oboch brehoch,

6. „cezhraničné účinky ochorení súvisiacich s vodou“ znamená akékoľvek veľmi nepriaznivé účinky na ľudské zdravie zahŕňajúce smrť, invaliditu, chorobu alebo iné zdravotné postihnutie, vyskytujúce sa na území spadajúcom pod jurisdikciu jednej zmluvnej strany, ktoré sú priamo alebo nepriamo spôsobené stavom alebo zmenami v množstve alebo kvalite akýchkoľvek vôd na území spadajúcom pod jurisdikciu inej zmluvnej strany bez ohľadu na skutočnosť, či predstavujú takéto účinky významný cezhraničný dopad,

7. „cezhraničný dopad“ znamená akýkoľvek nepriaznivý vplyv na životné prostredie spôsobený zmenou stavu cezhraničných vôd, prejavujúci sa na území spadajúcom pod jurisdikciu zmluvnej strany Dohovoru a zapríčinený ľudskou činnosťou, ktorá je úplne alebo čiastočne vykonávaná na území spadajúcom pod jurisdikciu inej zmluvnej strany Dohovoru; takéto vplyvy na životné prostredie zahŕňajú vplyvy na zdravie a bezpečnosť ľudí, rastlinstvo, živočíšnu ríšu, pôdu, vzduch, vodu, podnebie, krajinu a historické pamiatky alebo iné fyzické objekty, ako aj vzájomné interakcie medzi týmito faktormi; zahŕňajú aj vplyvy, ktoré má na kultúrne dedičstvo alebo spoločensko-ekonomické podmienky narušenie uvedených faktorov,

8. „sanitácia“ znamená zhromažďovanie, prepravu, spracovávanie, likvidáciu alebo opätovné využitie ľudských exkrementov alebo odpadovej vody z domácnosti uskutočňované prostredníctvom hromadných systémov alebo prostredníctvom zariadení slúžiacich jednej domácnosti alebo zariadeniu,

9. „hromadný systém“ znamená:

- a) systém na zásobovanie väčšieho počtu domácností alebo zariadení pitnou vodou a/alebo
 - b) systém na zabezpečenie sanitácie slúžiaci väčšiemu počtu domácností alebo zariadení, a kde je to vhodné, aj na zaistenie zberu, dopravy, nakladania a odstraňovania alebo opätovného využitia priemyselných odpadových vôd,
- bez ohľadu na to, či je zabezpečovaný orgánom verejného sektora, súkromným sektorom alebo vzájomnou spoluprácou oboch sektorov,

10. „plán využívania vody“ znamená plán rozvoja, riadenia, ochrany, respektíve využívania vody v rámci teritoriálnych území alebo podzemných kolektorov vrátane ochrany ich ekosystémov,

11. „verejnosť“ znamená jednu fyzickú osobu alebo právnickú osobu alebo viac fyzických osôb alebo právnických osôb a v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo zvykosťami ich spolky, organizácie a skupiny,

12. „verejný orgán“ znamená:

- a) vládu na národnej, regionálnej a inej úrovni,
- b) fyzické osoby alebo právnické osoby vykonávajúce na základe vnútroštátnych právnych predpisov administratívne funkcie vrátane osobitných povinností, činností a služieb súvisiacich so životným prostredím, verejným zdravím, sanitáciou, riadením alebo zásobovaním vodou,
- c) akékoľvek fyzické osoby alebo právnické osoby poverené zodpovednosťou alebo funkciou alebo poskytujúce verejné služby, ktoré vykonávajú činnosť pod vedením orgánu alebo osoby uvedenej v písmene a) alebo b),
- d) inštitúcie spadajúce pod ktorúkoľvek z organizácií pre regionálnu hospodársku integráciu uvedených v článku 21, ktorá je zmluvnou stranou Protokolu, táto definícia sa nevzťahuje na orgány alebo inštitúcie vystupujúce ako súdne alebo legislatívne orgány alebo inštitúcie,

13. „miestny“ sa vzťahuje na všetky relevantné úrovne správnej jednotky nachádzajúce sa pod celoštátnou úrovňou,

14. „Dohovor“ znamená Dohovor o ochrane a využívaní cezhraničných vodných tokov a medzinárodných jazier podpísaný 17. marca 1992 v Helsinkách,

15. „stretnutie zmluvných strán Dohovoru“ znamená orgán zriadený zmluvnými stranami Dohovoru v súlade s jeho článkom 17,

16. „zmluvná strana“ znamená, ak zo znenia Protokolu nevyplýva inak, štát alebo organizáciu v rámci regionálnej ekonomickej integrácie uvedenej v článku 21, ktorá sa zaviazala riadiť týmto Protokolom a pre ktorú nadobudol tento Protokol platnosť,

17. „stretnutie zmluvných strán“ znamená orgán zriadený zmluvnými stranami v súlade s článkom 16.

Článok 3 Pôsobnosť

Ustanovenia tohto Protokolu sa vzťahujú na

- a) povrchové sladké vody,
- b) podzemné vody,
- c) ústia riek,
- d) pobrežné vody využívané na rekreačné účely alebo na chov rýb v rámci akvakultúry, alebo na chov a zber jedlých mäkkýšov,
- e) uzavreté vodné útvary, ktoré sú vo všeobecnosti dostupné na kúpanie,
- f) vodu počas odberu, prepravy, úpravy alebo dodávky,
- g) odpadovú vodu počas zhromažďovania, prepravy, čistenia a vypúšťania do životného prostredia alebo opätovného využívania.

Článok 4 Všeobecné ustanovenia

1. Zmluvné strany podniknú všetky potrebné opatrenia zamerané na prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou. Urobia tak v rámci integrovaných systémov využívania vody, ktorých cieľom je trvalo udržateľné využívanie vodných zdrojov, kvalita okolitej vody, ktorá neohrozuje zdravie človeka, a ochrana vodných ekosystémov.

2. Zmluvné strany podniknú všetky potrebné opatrenia zamerané najmä na dosiahnutie:

- a) dostatočnej dodávky zdravej pitnej vody, ktorá neobsahuje mikroorganizmy, parazity a látky predstávajúce v dôsledku svojho množstva alebo koncentrácie potenciálne nebezpečenstvo pre ľudské zdravie. Zahŕňa to najmä ochranu zásob vody, ktoré sa používajú ako zdroje pitnej vody, úpravu vody a zriaďovanie, zlepšovanie a údržbu hromadných systémov,
- b) dostatočnej sanitácie, ktorá bude na úrovni postačujúcej na ochranu ľudského zdravia a životného prostredia. Bude sa tak diať najmä prostredníctvom zriaďovania, zlepšovania a údržby hromadných systémov,
- c) účinnej ochrany zásob vody používaných ako zdroje pitnej vody a s nimi súvisiacich vodných ekosystémov pred znečisťovaním z iných oblastí vrátane poľnohospodárstva, priemyslu a únikov a emisií nebezpečných látok z iných zdrojov. Cieľom týchto opatrení je účinné znižovanie koncentrácií a eliminácia látok, ktoré sa považujú za nebezpečné pre ľudské zdravie a vodné ekosystémy,
- d) dostatočných opatrení na ochranu ľudského zdravia proti ochoreniam súvisiacich s vodou, spôsobených používaním vody určenej na rekreačné účely alebo na použitie v akvakultúre, vody určenej na chov jedlých mäkkýšov alebo vody, z ktorej sa jedlé mäkkýše zberajú, ďalej odpadovej vody používanej na zavlažovanie alebo používaním kanalizačných kalov v poľnohospodárstve alebo v akvakultúre,

e) účinných systémov používaných na monitorovanie situácií, ktoré by mohli viesť k epidémiám alebo lokálnemu výskytu ochorení súvisiacich s vodou, a na prijímanie opatrení v prípade ich výskytu alebo rizika ich výskytu.

3. Zmienky o pitnej vode a sanitácii nachádzajúce sa v ďalšom texte tohto Protokolu sa týkajú pitnej vody a sanitácie, ktoré spĺňajú požiadavky uvedené v druhom odseku tohto článku.

4. Uvedené opatrenia zmluvných strán budú vychádzať z vyhodnotení každého návrhu z hľadiska všetkých jeho dopadov vrátane úžitku, nevýhod a nákladov pre oblasť

- a) ľudského zdravia,
- b) zásob vody a
- c) trvalo udržateľného rozvoja

a budú brať do úvahy rozličné dopady akýchkoľvek navrhovaných nových opatrení na jednotlivé zložky životného prostredia.

5. Zmluvné strany uskutočnia všetky kroky potrebné na vytvorenie stabilného právneho, administratívneho a hospodárskeho rámca umožňujúceho verejnému, súkromnému i dobrovoľnému sektoru prispievať k zlepšovaniu využívania vody na účel prevencie, kontroly a znižovania výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

6. Zmluvné strany budú vyžadovať, aby verejné orgány, ktoré uvažujú o vykonaní opatrenia, ktoré môže mať významný dopad na prostredie akýchkoľvek vôd spadajúcich pod pôsobnosť tohto Protokolu alebo ktoré schvaľujú vykonanie takéhoto opatrenia inými subjektmi, venovali príslušnú pozornosť akémukoľvek potenciálnemu dopadu, ktorý môže mať takéto opatrenie na verejné zdravie.

7. V prípadoch, v ktorých je zmluvná strana súčasne zmluvnou stranou Dohovoru o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v cezhraničnom kontexte, bude dodržiavanie požiadaviek tohto Dohovoru verejnými orgánmi tejto zmluvnej strany týkajúcich sa navrhovaných opatrení i dodržiavaním požiadaviek vzťahujúcich sa na tie isté požiadavky podľa odseku 6 tohto článku.

8. Ustanovenia tohto Protokolu nemajú vplyv na práva zmluvných strán dodržiavať, prijímať alebo zavádzať opatrenia prísnejšie ako tie, ktoré sú predpísané v tomto Protokole.

9. Ustanovenia tohto Protokolu nemajú vplyv na práva a povinnosti ktorejkoľvek z jeho zmluvných strán vyplývajúce z Dohovoru alebo z ktorejkoľvek inej existujúcej medzinárodnej dohody. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na prípady, v ktorých sú požiadavky vyplývajúce z tohto Protokolu prísnejšie ako príslušné požiadavky vyplývajúce z Dohovoru alebo z akýchkoľvek iných existujúcich medzinárodných dohôd.

Článok 5 Princípy a prístupy

Pri uskutočňovaní opatrení zameraných na uplatňo-

vane tohto Protokolu sa budú zmluvné strany riadiť najmä týmito princípmi a prístupmi:

- a) princípom opatrnosti, na základe ktorého sa opatrenia zamerané na prevenciu, kontrolu alebo znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou nebudú oddiaľovať z dôvodu, že vedecký výskum zatiaľ nepotvrdil príčinnú súvislosť medzi faktorom, ktorého sa opatrenie týka, a medzi potenciálnym príspevkom tohto faktora k výskytu ochorení súvisiacich s vodou, respektíve k výskytu cezhraničného dopadu,
- b) princípom, že znečisťovateľ musí platiť, na základe ktorého bude náklady súvisiace s prevenciou znečisťovania životného prostredia, jeho kontrolou a znižovaním niesť znečisťovateľ,
- c) v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov a so zásadami medzinárodného práva majú štáty zvrchované právo využívať svoje zdroje podľa svojej politiky v oblasti životného prostredia a rozvoja a súčasne majú povinnosť zaručiť, aby činnosti vykonávané pod ich jurisdikciou alebo zvrchovanou kontrolou nepoškodzovali životné prostredie iných štátov alebo oblastí nachádzajúcich sa mimo hraníc ich národnej jurisdikcie,
- d) zásoby vody sa budú využívať spôsobom zaručujúcim napĺňanie potrieb súčasnej generácie bez ohrozenia schopnosti budúcich generácií napĺňať vlastné potreby,
- e) treba vykonávať preventívne opatrenia zamerané na predchádzanie epidémiám a lokálnym výskytom ochorení súvisiacich s vodou a na ochranu vodných zdrojov používaných ako zdroje pitnej vody, pretože tieto opatrenia riešia daný problém účinnejšie a môžu byť menej nákladné ako opatrenia zamerané na odstraňovanie už vzniknutých škôd,
- f) opatrenia zamerané na využívanie a kontrolu vodných zdrojov by mali byť uskutočňované na najnižšej vhodnej administratívnej úrovni,
- g) voda má spoločenskú, hospodársku a ekologickú hodnotu, a preto by sa mala využívať spôsobom zabezpečujúcim dosiahnutie najpriateľnejšej a čo možno najdlhšie udržateľnej kombinácie týchto hodnôt,
- h) efektívne využívanie vody by malo byť podporované pomocou ekonomických nástrojov a budovania povedomia,
- i) dostupnosť informácií a účasť verejnosti na rozhodovaní procese súvisiacom s vodou a so zdravím sú okrem iného potrebné aj v záujme zvyšovania kvality a uskutočnenia prijatých rozhodnutí, v záujme budovania povedomia verejnosti v danej oblasti, ako aj preto, aby sa verejnosti poskytla príležitosť vyjadriť svoje obavy a aby sa umožnilo verejným orgánom brať tieto obavy do úvahy. Dostupnosť informácií a účasť na rozhodovaní by mali byť doplnené aj primeranou dostupnosťou súdnej i administratívnej kontroly príslušných rozhodnutí,
- j) využívanie vodných zdrojov by sa malo podľa možnosti riadiť integrovaným spôsobom založeným na povodiach, ktorého cieľom je spojenie spoločenského a hospodárskeho rozvoja s ochranou prírodných ekosystémov a spojenie riadenia vodných zdrojov

s regulačnými opatreniami súvisiacimi s ostatnými zložkami životného prostredia. Takýto integrovaný prístup by sa mal uplatňovať v rámci celého povodia bez ohľadu na to, či má cezhraničný charakter, vrátane jej pobrežných vôd alebo v rámci celého kolektora vody alebo jeho relevantnej časti,

- k) osobitnú pozornosť treba venovať najmä ochrane ľudí, ktorí sú obzvlášť náchylní na ochorenia súvisiace s vodou,
- l) spravodlivý prístup k vode, dostatočný z hľadiska množstva i kvality, sa musí zabezpečiť pre všetkých členov spoločnosti, najmä však pre tých, ktorí sú znevýhodnení, alebo pre sociálne slabšie skupiny alebo jednotlivcov,
- m) ako protihodnotu svojich práv a nárokov na vodu, ktoré im vznikajú na základe súkromného práva i verejného práva, by mali fyzické osoby a právnické osoby a inštitúcie z verejného sektora i súkromného sektora prispievať k ochrane vodného prostredia a k šetreniu vodných zdrojov a
- n) pri zavádzaní tohto Protokolu by sa mali vo všetkých rozhodnutiach odrážať miestne problémy, potreby a skúsenosti.

Článok 6

Ciele a cieľové dátumy

1. V záujme dosiahnutia cieľa tohto Protokolu sa budú zmluvné strany snažiť o

- a) zabezpečenie dostupnosti pitnej vody pre každého,
 - b) zabezpečenie sanitácie pre každého
- a budú tak konať v rámci integrovaného systému využívania vodných zdrojov, ktorého cieľom bude ich trvalo udržateľné využívanie a taká kvalita okolitých vôd, ktorá nebude ohrozovať zdravie človeka ani ochranu vodných ekosystémov.

2. Na účel dosiahnutia týchto cieľov bude každá zmluvná strana na národnej alebo miestnej úrovni vypracovávať a zverejňovať svoje ciele potrebné na dosiahnutie alebo udržiavanie vysokej úrovne ochrany proti ochoreniam súvisiacich s vodou. Tieto ciele budú podliehať periodickému prehodnocovaniu. Pri všetkých uvedených činnostiach uskutočnia všetky zmluvné strany spravodlivým a/alebo prehľadným spôsobom príslušné praktické, respektíve iné opatrenia zabezpečujúce účasť verejnosti a zaistia, aby sa výsledok účasti verejnosti náležitým spôsobom zohľadnil. Takéto ciele prevencie, kontroly a znižovania výskytu ochorení súvisiacich s vodou sa budú s výnimkou prípadov, v ktorých budú v dôsledku celoštátnych alebo miestnych okolností irelevantné, okrem iného vzťahovať na

- a) kvalitu dodávanej pitnej vody, s prihliadnutím na Príručku Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) pre kvalitu pitnej vody,
- b) znižovanie rozsahu epidémií a lokálneho výskytu ochorení súvisiacich s vodou,
- c) územie štátu alebo počet obyvateľov, alebo jeho pomernú časť, ktorým by mali slúžiť hromadné systémy na dodávku pitnej vody alebo pri ktorých by sa

- mala zlepšiť dodávka pitnej vody poskytovaná inými spôsobmi,
- d) územie štátu alebo počet obyvateľov, alebo jeho pomernú časť, ktorým by mali slúžiť hromadné systémy sanitácie alebo pri ktorých by sa mala zlepšiť sanitácia zabezpečovaná inými spôsobmi,
 - e) úroveň prevádzky, ktorú by mali dosahovať takéto hromadné systémy alebo iné spôsoby dodávky pitnej vody a zabezpečovania sanitácie,
 - f) používanie uznávaných správnych postupov pri riadení dodávania vody a zabezpečovaní sanitácie vrátane ochrany vôd využívaných ako zdroj pitnej vody,
 - g) znižovanie vypúšťania
 - i) nečistených odpadových vôd a
 - ii) nečistených zrážkových vôd zo zberných systémov odpadových vôd do vôd spadajúcich pod pôsobnosť tohto Protokolu,
 - h) kvalitu odpadových vôd vypúšťaných do vôd spadajúcich pod pôsobnosť tohto Protokolu zo zariadení na čistenie odpadových vôd,
 - i) likvidáciu alebo opätovné využívanie kalov z hromadných sanitačných systémov alebo iných sanitačných zariadení a kvalitu odpadových vôd používaných na zavlažovanie, s prihliadnutím na Príručku Svetovej zdravotníckej organizácie pre bezpečné používanie odpadových vôd a exkrementov v poľnohospodárstve a akvakultúrach a Environmentálny program Organizácie Spojených národov,
 - j) kvalitu vôd používaných ako zdroje pitnej vody, vôd, ktoré sa všeobecne používajú na kúpanie alebo ktoré sa používajú na akvakultúru alebo na chov, alebo zber jedlých mäkkýšov,
 - k) používanie uznávaných správnych postupov pri využívaní uzavretých vodných útvarov, ktoré možno všeobecne používať na kúpanie,
 - l) identifikáciu a nápravu stavu znečistených lokalít, ktoré nepriaznivým spôsobom ovplyvňujú alebo môžu ovplyvňovať vody spadajúce pod pôsobnosť tohto Protokolu, čím predstavujú hrozbu vzniku ochorení súvisiacich s vodou,
 - m) efektivitu systémov riadenia, rozvoja, ochrany a využívania vodných zdrojov vrátane aplikovania uznávaných správnych postupov na kontrolu znečisťovania zo všetkých druhov zdrojov,
 - n) frekvenciu, s akou sa medzi informáciami zverejňovanými podľa článku 7 ods. 2 publikujú aj informácie, ktoré sa týkajú kvality pitnej vody a iných druhov vôd a ktoré sú významné z hľadiska cieľov uvedených v tomto odseku.

3. Dva roky odo dňa, keď sa štát stane zmluvnou stranou, je každá zmluvná strana povinná vypracovať a zverejniť ciele uvedené v odseku 2 tohto článku a dátumy, dokedy chce tieto ciele dosiahnuť.

4. V prípadoch, v ktorých sa v záujme dosiahnutia niektorého z cieľov predpokladá dlhodobý implementačný proces, sa stanovujú strednodobé alebo postupné ciele.

5. V záujme dosiahnutia cieľov podľa odseku 2 tohto článku je každá zo zmluvných strán povinná

- a) zaviesť na celoštátnej alebo miestnej úrovni postupy zabezpečujúce koordináciu medzi jej kompetentnými orgánmi,

- b) vypracovať plány využívania vôd v cezhraničnom, národnom a/alebo miestnom kontexte založené prednostne na povodiach alebo kolektoroch podzemných vôd. Spravodlivým a prehľadným spôsobom pritom uskutočnia príslušné praktické a/alebo iné opatrenia zabezpečujúce účasť verejnosti a zaisťujú, aby sa výsledok účasti verejnosti náležitým spôsobom zohľadnil. Takéto plány možno pod podmienkou, že dovoľia verejnosti jasné pochopenie návrhov zameraných na dosiahnutie cieľov uvedených v tomto článku a termínov ich splnenia, zabudovať do iných relevantných plánov, programov alebo dokumentov vypracovávaných na iné účely,
- c) vypracovať a udržiavať právny a inštitucionálny rámec pre monitoring a prijatie noriem na kvalitu pitnej vody,
- d) vypracovať a vykonávať opatrenia vo vhodných prípadoch právneho a inštitucionálneho charakteru zamerané na monitoring a podporu a v potrebných prípadoch aj na prijatie iných noriem a úrovne vykonávania činností, ktorých ciele sú stanovené v odseku 2 tohto článku.

Článok 7

Kontrola a hodnotenie dosiahnutého pokroku

1. Každá zo zmluvných strán má zhromažďovať a vyhodnocovať údaje týkajúce sa

- a) pokroku, ktorý dosahuje pri plnení cieľov uvedených v článku 6 ods. 2,
- b) ukazovateľov navrhnutých na účel vyhodnotenia miery úspešnosti tohto pokroku z hľadiska prevencie, kontroly a znižovania výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

2. Každá zo zmluvných strán je povinná pravidelne zverejňovať výsledky zhromažďovania a vyhodnocovania údajov. Frekvencia zverejňovania bude stanovená na stretnutí zmluvných strán.

3. Každá zo zmluvných strán je povinná zabezpečiť, aby boli výsledky vyhodnocovania vzoriek vody a odpadovej vody vykonávaného na účely zhromažďovania údajov dostupné verejnosti.

4. Na základe zhromažďovania a vyhodnocovania údajov je každá zo zmluvných strán povinná pravidelne vyhodnocovať pokrok dosahovaný pri plnení cieľov podľa článku 6 ods. 2 a zverejňovať výsledky pokroku. Frekvencia zverejňovania sa stanoví na stretnutí zmluvných strán. Bez obmedzenia možnosti vykonávať takéto vyhodnotenia podľa článku 6 ods. 2 aj častejšie bude táto činnosť zahŕňať aj vyhodnocovanie cieľov podľa toho istého odseku, ktorého účelom bude zdokonaľovanie cieľa v súlade s vedecko-technickými poznatkami.

5. Každá zo zmluvných strán je povinná podľa článku 17 sekretariátu odovzdať správu obsahujúcu súhrn zhromaždených a vyhodnotených údajov a vyhodnotenia dosiahnutého pokroku určenú na poskytnutie ostatným zmluvným stranám. Správa musí byť v súlade s pokynmi, ktoré sa vypracujú na stretnutí zmluvných strán. Takéto pokyny zmluvným stranám umož-

nia, aby mohli na tento účel využiť aj správy poskytujúce informácie pre iné medzinárodné fóra.

6. Na základe týchto správ bude stretnutie zmluvných strán vyhodnocovať pokrok, ktorý zmluvné strany dosiahli pri uplatňovaní tohto Protokolu.

Článok 8

Systémy odozvy

1. Každá zmluvná strana podľa potreby zabezpečí, aby
 - a) sa na celoštátnej a/alebo miestnej úrovni zriaďovali, zdokonaľovali alebo udržiavali komplexné systémy kontroly a včasného varovania, ktoré majú
 - i) identifikovať epidémie alebo jednotlivé výskyty ochorení súvisiacich s vodou, alebo významné hrozby takýchto epidémií alebo ochorení vrátane epidémií alebo jednotlivých ochorení v dôsledku havárií, pri ktorých dôjde k znečisteniu vody, alebo v dôsledku extrémnych poveternostných podmienok,
 - ii) poskytovať príslušným verejným orgánom rýchle a jasné informácie o týchto epidémiách, jednotlivých výskytoch ochorení alebo hrozbách ich výskytu,
 - iii) v prípade bezprostredného ohrozenia verejného zdravia ochorením súvisiacim s vodou poskytnúť verejnosti, ktorá by mohla byť ovplyvnená, všetky informácie, ktoré má k dispozícii verejný orgán a ktoré môžu verejnosti pomôcť vykonať opatrenia zamerané na zabránenie škodám alebo na ich zmiernenie,
 - iv) poskytovať príslušným verejným orgánom a v prípade potreby aj verejnosti odporúčania súvisiace s preventívnymi a nápravnými opatreniami,
 - b) na celoštátnej aj miestnej úrovni sa včas a riadne pripravili podrobné plány pre nepredvídané udalosti zabezpečujúce primeranú odozvu na uvedené epidémie, výskyty ochorení a riziká,
 - c) kompetentné orgány mali v súlade s príslušnými plánmi pre nepredvídané udalosti dostatočné materiálno-technické a personálne zabezpečenie potrebné na zareagovanie na uvedené epidémie, jednotlivé výskyty ochorení a riziká.

2. Systémy kontroly a včasného varovania, plány pre nepredvídané udalosti a materiálno-technické a personálne zabezpečenie týkajúce sa ochorení súvisiacich s vodou možno kombinovať s podobnými systémami, plánmi a kapacitami, ktoré súvisia s inými záležitosťami.

3. Do troch rokov od dátumu, keď sa štát stane zmluvnou stranou, je každá zmluvná strana povinná mať zriadený systém kontroly a včasného varovania, vypracovaný plán pre nepredvídané udalosti a materiálno-technické a personálne zabezpečenie podľa odseku 1 tohto článku.

Článok 9

Spoločenské povedomie, osвета, vzdelávanie, výskum, rozvoj a informovanosť

1. Zmluvné strany sú povinné podniknúť kroky za-

merané na zvýšenie povedomia vo všetkých sektoroch spoločnosti v oblasti

- a) riadenia vodného hospodárstva a verejného zdravia, ako aj vzájomného vzťahu medzi nimi,
- b) práv a nárokov súvisiacich s vodou a zodpovedajúcich povinností, ktoré pre fyzické osoby a právnické osoby a inštitúcie vyplývajú zo súkromného práva a verejného práva, ako aj z ich morálnej povinnosti prispievať na ochranu vodného prostredia a zachovávanie zdrojov vody.

2. Zmluvné strany zabezpečia, aby

- a) všetci, ktorí zodpovedajú za riadenie vodného hospodárstva a dodávanie vody a za sanitáciu, si uvedomovali aspekty verejného zdravia svojej práce a
- b) všetci, ktorí zodpovedajú za verejné zdravie, rozumeli základným princípom riadenia vodného hospodárstva, dodávania vody a sanitácie.

3. Zmluvné strany sú povinné podporovať vzdelávanie a školenie odborného a technického personálu, ktorý je potrebný na zabezpečenie využívania vodných zdrojov a pre fungujúce systémy dodávky pitnej vody a sanitácie, a musia ho podporovať, aby si dopĺňal a zdokonaľoval svoje vedomosti a odborné schopnosti. Takéto vzdelávanie a školenie bude zahŕňať príslušné aspekty verejného zdravia.

4. Zmluvné strany sú povinné podporovať

- a) výskum a rozvoj v oblasti efektívnych prostriedkov a postupov pri prevencii, kontrole a znižovaní výskytu ochorení súvisiacich s vodou,
- b) rozvoj integrovaných informačných systémov a poskytovanie informácií orgánom kompetentným v tejto oblasti o dlhodobých trendoch, aktuálnych obavách, problémoch v minulosti a spôsobe ich riešenia.

Článok 10

Informovanie verejnosti

1. Okrem požiadaviek na zverejňovanie osobitných informácií a dokumentov, ktoré pre zmluvné strany vyplývajú z tohto Protokolu, uskutoční každá zo zmluvných strán v rámci svojej legislatívy opatrenia, na základe ktorých bude možné poskytovať verejnosti také informácie, ktoré sú potrebné pri verejnej diskusii o

- a) stanovení cieľov a termínov ich splnenia a rozvoji plánov riadenia vodného hospodárstva uskutočňovaných v súlade s článkom 6,
- b) vypracovaní, zdokonalení alebo udržiavaní systémov kontroly a včasného varovania a plánov pre nepredvídané udalosti uskutočňovaných v súlade s článkom 8,
- c) podpore spoločenského povedomia, vzdelávania, školenia, výskumu, rozvoja a informovanosti v súlade s článkom 9.

2. Každá zmluvná strana v rámci svojej národnej legislatívy zabezpečí, aby verejné orgány v reakcii na žiadosti o poskytnutie iných informácií významných z hľadiska uplatňovania tohto Protokolu poskytli v primeranom čase tieto informácie verejnosti.

3. Zmluvné strany zabezpečia, aby informácie, ktoré treba na základe článku 7 ods. 4 a odseku 1 tohto člán-

ku zverejňovať alebo sprístupňovať verejnosti, sa poskytnúť verejnosti bezplatne a kedykoľvek. Pre verejnosť zabezpečia aj dostupnosť primeraných možností na získanie kópií týchto informácií od zmluvných strán za primeraný poplatok.

4. Nič z toho, čo je uvedené v tomto Protokole, nesmie prinútiť verejný orgán, aby zverejňoval alebo sprístupňoval informácie verejnosti, ak

- a) verejný orgán takéto informácie nemá k dispozícii,
- b) je žiadosť o informácie zjavne neopodstatnená alebo formulovaná príliš všeobecným spôsobom alebo
- c) sa informácie týkajú materiálov v štádiu dokončovania alebo interných správ, ktoré si navzájom odovzdávajú verejné orgány, a keď takúto výnimku pripúšťajú vnútroštátne právne predpisy alebo bežná prax, berúc v prípade zverejnenia do úvahy verejný záujem.

5. Nič z toho, čo je uvedené v tomto Protokole, nesmie verejný orgán nútiť zverejniť alebo sprístupniť informácie verejnosti, ak by malo takéto sprístupnenie informácií nepriaznivý vplyv na

- a) dôverné konanie verejných orgánov v prípadoch, keď to umožňujú vnútroštátne právne predpisy,
- b) medzinárodné vzťahy, národnú obranu alebo verejnú bezpečnosť,
- c) výkon spravodlivosti, možnosť jednotlivca podrobiť sa spravodlivému súdnemu konaniu alebo schopnosť verejného orgánu vykonávať vyšetrovanie trestnej alebo disciplinárnej povahy,
- d) dôverný charakter obchodných alebo priemyselných informácií v prípadoch, keď takýto dôverný charakter zaručuje v záujme ochrany legitímnych hospodárskych záujmov vnútroštátny právny predpis. Informácie o emisiách a vypúšťaní látok, ktoré sú významné z hľadiska ochrany životného prostredia, sa budú na základe tohto bodu poskytovať,
- e) práva súvisiace s duševným vlastníctvom,
- f) utajenie osobných údajov, respektíve záznamov týkajúcich sa fyzickej osoby v prípadoch, ak táto osoba s poskytnutím týchto informácií nesúhlasí a/alebo ak jej takéto utajenie zaručuje zákon,
- g) záujmy tretej osoby, ktorá poskytla požadované informácie bez toho, aby to bola povinná urobiť alebo aby bolo možné ju právne donútiť, ak so zverejnením nesúhlasí; alebo
- h) prostredie, ktorého sa takéto informácie týkajú, napríklad na miesta rozmnožovania vzácnych biologických druhov.

V prípade odmietnutia sprístupnenia informácií sa bude brať do úvahy, aký dosah by malo takéto sprístupnenie z hľadiska verejného záujmu, berúc do úvahy skutočnosť, či sa informácie týkajú emisií a vypúšťania látok do životného prostredia.

Článok 11

Medzinárodná spolupráca

Zmluvné strany budú spolupracovať a v prípade potreby si navzájom pomáhať pri

- a) medzinárodných akciách na podporu cieľov tohto Protokolu,
- b) uskutočňovaní plánov na celoštátnej a miestnej

úrovni súvisiacich s vykonávaním tohto Protokolu, a to na základe požiadania.

Článok 12

Koordinácia konania na medzinárodnej úrovni

Pri plnení ustanovení článku 11 písm. a) sú zmluvné strany povinné podporovať spoluprácu pri uskutočňovaní krokov na medzinárodnej úrovni súvisiacich s

- a) rozvojom spoločne odsúhlasených cieľov pre oblasti uvedené v článku 6 ods. 2,
- b) prehodnotením ukazovateľov na účely článku 7 ods. 1 písm. b) dokumentujúcich úroveň účinnosti opatrení zameraných na prevenciu, kontrolu a znížovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou,
- c) zavedením spoločných alebo koordinovaných systémov kontroly a včasného varovania, plánov pre nepredvídané situácie a materiálno-technického a personálneho zabezpečenia ako súčasť alebo doplnok národných systémov v súlade s článkom 8 ako odozvu na epidémie a lokalizované výskyt ochorení súvisiacich s vodou a významnú hrozbu týchto epidémií a lokalizovaných výskytov spôsobených najmä v dôsledku havárií znečisťujúcich vody a/alebo extrémnymi poveternostnými udalosťami,
- d) vzájomnou pomocou pri odozve na epidémie a lokalizované výskyt ochorení súvisiacich s vodou a na významné hrozby takýchto epidémií a lokalizovaných výskytov spôsobených najmä v dôsledku havárií znečisťujúcich vody alebo extrémnymi poveternostnými udalosťami,
- e) rozvojom integrovaných informačných systémov a databáz, výmenou informácií a spoločným využívaním technických a právnych znalostí a skúseností,
- f) rýchlym a jasným informovaním kompetentných orgánov zmluvných strán príslušnými kompetentnými orgánmi inej zmluvnej strany o identifikovaných
 - i) epidémiách a lokalizovaných výskytoch ochorení súvisiacich s vodou a
 - ii) významných hrozbách vypuknutia týchto epidémií a lokalizovaných výskytoch,
- g) výmenou informácií o účinných spôsoboch informovania verejnosti o ochoreniach súvisiacich s vodou.

Článok 13

Spolupráca v oblasti cezhraničných vôd

1. Tam, kde hranice medzi niektorými zmluvnými stranami zahŕňajú spoločné cezhraničné vody, budú príslušné zmluvné strany okrem plnenia povinností vyplývajúcich z článkov 11 a 12 spolupracovať a podľa potreby si navzájom pomáhať pri prevencii, kontrole a zmiernení cezhraničných účinkov ochorení súvisiacich s vodou. Budú najmä

- a) navzájom si vymieňať informácie a poskytovať poznatky o cezhraničných vodách a problémoch a rizikách, ktoré predstavujú pre iné zmluvné strany hraničiace s nimi prostredníctvom tej istej vody,
- b) spoločne s inými zmluvnými stranami hraničiacimi s nimi prostredníctvom tej istej cezhraničnej vody

vyvíjať na základe článku 6 ods. 5 písm. b) snahu vypracovať spoločné alebo koordinované plány na riadenie vodného hospodárstva, systémy kontroly a včasného varovania a plány pre nepredvídané situácie vypracované v súlade s článkom 8 ods. 1 na účel zabezpečovania potrebných opatrení pri epidémiách a lokalizovanom výskyte ochorení súvisiacich s vodou a pri významnej hrozbe vzniku týchto epidémií a lokalizovaného výskytu spôsobeného najmä znečistením vody v dôsledku havárií alebo extrémnych poveternostných udalostí,

- c) prispôbovať na základe rovnosti a reciprocity svojej dohody a iné opatrenia súvisiace s cezhraničnými vodami tak, aby sa vylúčil nesúlad so základnými princípmi tohto Protokolu, a definovať ich vzájomné vzťahy a kroky týkajúce sa cieľov tohto Protokolu,
- d) viesť na požiadanie ktorejkoľvek zo zmluvných strán vzájomné konzultácie o závažnosti akýchkoľvek nepriaznivých vplyvov, ktoré môžu mať na zdravie človeka ochorenia súvisiace s vodou.

2. Ak budú zainteresované zmluvné strany Protokolu súčasne aj zmluvnými stranami Dohovoru, bude sa spolupráca a pomoc súvisiace s akýmkoľvek cezhraničnými účinkami ochorení súvisiacich s vodou, ktoré bude možné považovať za cezhraničné dosahy, uskutočňovať v súlade s ustanoveniami Dohovoru.

Článok 14

Medzinárodná podpora národných opatrení

Pri spolupráci a poskytovaní si vzájomnej pomoci pri uskutočňovaní celoštátnych a miestnych plánov uvedených v článku 11 písm. b) sú zmluvné strany povinné predovšetkým zvažovať, ako by mohli najlepšie prispieť na podporu

- a) prípravy celoštátnych alebo miestnych plánov riadenia vodného hospodárstva a programov zameraných na zlepšenie dodávky vody a sanitácie,
- b) zdokonaľovania projektov, najmä infraštruktúrnych, zameraných na uľahčenie prístupu k finančným zdrojom v rámci plnenia uvedených plánov a programov,
- c) efektívneho vykonávania takých projektov,
- d) zavádzania systémov kontroly a včasného varovania, plánov pre nepredvídané udalosti a materiálno-technického a personálneho zabezpečenia týkajúcich sa ochorení súvisiacich s vodou,
- e) prípravy právnych noriem podporujúcich uplatňovanie tohto Protokolu,
- f) vzdelávania a školenia kľúčového odborného a technického personálu,
- g) výskumu a rozvoja v oblasti efektívnych prostriedkov a postupov pri prevencii, kontrole a znižovaní výskytu ochorení súvisiacich s vodou,
- h) prevádzkovania účinných sietí na monitoring a vyhodnocovanie poskytovania a kvality služieb súvisiacich s vodou, ako aj rozvoja integrovaných databáz a informačných systémov,
- i) dosiahnutia záruky kvality monitorovacích činností vrátane porovnateľnosti medzi laboratóriami.

Článok 15

Kontrola dodržiavania ustanovení Protokolu

Zmluvné strany budú kontrolovať dodržiavanie ustanovení tohto Protokolu zmluvnými stranami na základe kontrolných a vyhodnocovacích činností podľa článku 7. Mnohostranné opatrenia nekonfrontačnej, mimosúdnej a konzultatívnej povahy používané na kontrolu dodržiavania súladu s Protokolom stanovia zmluvné strany na svojom prvom stretnutí. Takéto opatrenia umožnia primeranú účasť verejnosti.

Článok 16

Stretnutie zmluvných strán

1. Prvé stretnutie zmluvných strán sa zvolá najneskôr do osemnástich mesiacov po nadobudnutí platnosti tohto Protokolu. Okrem prípadov, keď bude stretnutie potrebné v záujme dosiahnutia cieľov podľa odseku 2 tohto článku, ďalšie riadne stretnutia sa budú uskutočňovať v pravidelných intervaloch stanovených zmluvnými stranami, minimálne raz za tri roky. Počas riadneho stretnutia sa môžu zmluvné strany dohodnúť na uskutočnení mimoriadneho stretnutia. Mimoriadne stretnutie sa môže uskutočniť aj na základe písomnej žiadosti ktorejkoľvek zo zmluvných strán, jej zvolanie však musí do šiestich mesiacov od dátumu oznámenia tejto žiadosti všetkým zmluvným stranám podporiť aspoň jedna tretina z nich.

2. Ak to bude možné, riadne stretnutia zmluvných strán sa uskutočnia spoločne so stretnutiami zmluvných strán Dohovoru.

3. Na stretnutiach budú zmluvné strany priebežne vyhodnocovať uplatňovanie tohto Protokolu a budú na tento účel

- a) vyhodnocovať politiku a metodologické prístupy v oblasti prevencie, kontroly a znižovania výskytu ochorení súvisiacich s vodou, podporovať vzájomnú konvergenciu týchto opatrení a posilňovať cezhraničnú a medzinárodnú spoluprácu v súlade s článkami 11, 12, 13 a 14,
- b) vyhodnocovať na základe informácií poskytovaných zmluvnými stranami v súlade s pokynmi stanovenými na ich stretnutiach pokrok dosahovaný pri uplatňovaní tohto Protokolu; tieto pokyny musia zabezpečiť, aby sa vylúčila duplicita pri vypracovávaní správ,
- c) stále informovať o pokroku dosahovanom pri uplatňovaní Dohovoru,
- d) vymieňať si informácie zo stretnutí zmluvných strán Dohovoru a zvažovať možnosti uskutočnenia spoločných krokov,
- e) využívať vo vhodných prípadoch služby poskytované zodpovedajúcimi orgánmi Hospodárskej komisie pre Európu a Regionálneho úradu Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu,
- f) stanoviť formu účasti iných kompetentných medzinárodných vládnych i nevládných organizácií na všetkých stretnutiach a ďalších činnostiach súvisiacich s dosahovaním cieľov tohto Protokolu,
- g) zvažovať na základe skúseností získaných o týchto

- záležitostiach na iných medzinárodných fórach potrebu zavedenia ďalších opatrení umožňujúcich prístup k informáciám, účasť verejnosti na rozhodovacom procese a jej prístup k súdnemu alebo administratívne preskúmvaniu rozhodnutí, ktoré sa uskutočnili v rámci pôsobnosti tohto Protokolu,
- h) vypracovávať pracovné programy určené na základe tohto Protokolu a Dohovoru, ktoré budú spoločne vykonané, a zriaďovať orgány potrebné na zavedenie uvedených pracovných programov,
- i) zvažovať a prijímať pokyny a odporúčania podporujúce vykonávanie ustanovení tohto Protokolu,
- j) rokovať a na základe všeobecnej zhody prijať počas prvého stretnutia rokovací poriadok svojich stretnutí; tento rokovací poriadok musí obsahovať ustanovenie podporujúce harmonickú spoluprácu zmluvných strán Dohovoru,
- k) zvažovať a prijímať návrhy na doplnenie a zmeny tohto Protokolu,
- l) zvažovať a uskutočňovať akékoľvek dodatočné kroky nevyhnutné na dosiahnutie cieľov tohto Protokolu.

Článok 17

Sekretariát

1. Výkonný tajomník Hospodárskej komisie pre Európu a regionálny riaditeľ Regionálneho úradu Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu vykonávajú tieto funkcie, ktoré prislúchajú sekretariátu pre Protokol:

- a) zvolávajú a pripravujú stretnutia zmluvných strán,
- b) odovzdávajú zmluvným stranám správy a iné informácie, ktoré prijali v súlade s ustanoveniami tohto Protokolu,
- c) vykonávajú akékoľvek iné funkcie, ktoré sa im na základe dostupných finančných zdrojov stanovia na stretnutí zmluvných strán.

2. Výkonný tajomník Hospodárskej komisie pre Európu a regionálny riaditeľ Regionálneho úradu Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu

- a) vypracujú formou memoranda porozumenia podrobnosti týkajúce sa postupu pri spoločnom vykonávaní úloh a budú o tom informovať na stretnutí zmluvných strán,
- b) budú oboznamovať zmluvné strany s prvkami a spôsobmi vykonávania pracovného programu uvedeného v článku 16 ods. 3.

Článok 18

Pozmeňovacie návrhy k Protokolu

1. Pozmeňovacie návrhy k tomuto Protokolu môže predložiť každá zmluvná strana.

2. Pozmeňovacie návrhy k tomuto Protokolu sa budú posudzovať na stretnutiach zmluvných strán.

3. Znenie pozmeňovacieho návrhu sa predloží v písomnej forme sekretariátu, ktorý s ním najmenej 90 dní pred konaním stretnutia, na ktorom sa má posudzovať, oboznámi všetky zmluvné strany.

4. Pozmeňovací návrh k tomuto Protokolu sa prijme na základe dohody predstaviteľov zmluvných strán prí-

tomných na stretnutí. Prijatý pozmeňovací návrh oznámi sekretariát depozitárovi, ktorý ho na účel prijatia odošle všetkým zmluvným stranám. Vo vzťahu k zmluvným stranám, ktoré príslušný pozmeňovací návrh prijali, nadobudne platnosť deväťdesiaty deň odo dňa, keď dve tretiny týchto zmluvných strán uložia u depozitára svoje listiny potvrdzujúce prijatie návrhu. Vo vzťahu k všetkým ostatným zmluvným stranám nadobudne návrh platnosť deväťdesiaty deň odo dňa, keď príslušná zmluvná strana uloží u depozitára svoju listinu o prijatí návrhu.

Článok 19

Hlasovacie právo

1. Okrem prípadov uvedených v odseku 2 tohto článku každá zmluvná strana disponuje jedným hlasom.

2. Organizácie pre regionálnu hospodársku integráciu budú v záležitostiach spadajúcich pod ich pôsobnosť vykonávať hlasovacie právo s počtom hlasov, ktorý sa bude rovnať počtu ich členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Protokolu. Tieto organizácie nehlasujú, ak hlasujú ich členské štáty, a naopak.

Článok 20

Urovnávanie sporov

1. V prípade sporu medzi dvoma alebo viacerými zmluvnými stranami týkajúceho sa výkladu alebo vykonávania tohto Protokolu sa majú zmluvné strany pokúsiť o jeho urovanie rokovaním alebo pomocou akéhokoľvek iného spôsobu urovnávania sporov, ktorý bude pre jeho účastníkov prijateľný.

2. Pri podpise, ratifikácii, prijatí a schválení tohto Protokolu, ako aj pri prístupe k nemu alebo kedykoľvek po vykonaní niektorého z týchto úkonov môže zmluvná strana formou písomného oznámenia zaslaného depozitárovi vyhlásiť, že v prípade sporu, ktorý nebude urovaný podľa odseku 1 tohto článku, prijme vo vzťahu ku každej inej zmluvnej strane prijímajúcej tú istú povinnosť niektorý z nasledujúcich spôsobov urovnávania sporov:

- a) ak sú zmluvné strany aj zmluvnými stranami Dohovoru a prijali vo svojom vzájomnom vzťahu za povinný jeden spôsob alebo oba spôsoby riešenia sporov na základe Dohovoru, urovanie sporu sa uskutoční v súlade s ustanoveniami Dohovoru, ktoré sa týkajú urovnávania sporov vznikajúcich v súvislosti s Dohovorom,
- b) ak sa zmluvné strany nedohodnú na arbitráži alebo na inom spôsobe urovnávania sporov, spor sa predloží Medzinárodnému súdnemu dvoru.

Článok 21

Podpis

Tento Protokol bude otvorený na podpis štátom, ktoré sú členmi Hospodárskej komisie pre Európu, štátom, ktoré sú členmi Regionálneho výboru Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu, ako aj štátom, ktoré majú vo vzťahu k Hospodárskej komisii pre Európu podľa odseku 8 Rozhodnutia Hospodárskej sociál-

nej rady č. 36 (IV) z 28. marca 1947 konzultatívny štát. Ďalej bude predložený organizáciám pre regionálnu hospodársku integráciu založeným suverénnymi členskými štátmi Hospodárskej komisie pre Európu a Regionálneho výboru Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu, na ktoré ich členské štáty preniesli kompetencie týkajúce sa záležitostí podliehajúcich tomuto Protokolu vrátane kompetencií uzavierať v súvislosti s takýmito záležitosťami dohody, a to v Londýne 17. a 18. júna 1999 pri príležitosti konania Tretej konferencie ministrov o životnom prostredí a zdraví a potom do 18. júna 2000 v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku.

Článok 22

Ratifikácia, prijatie, schválenie a prístupenie

1. Tento Protokol podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu signatárskymi štátmi a členskými štátmi organizácií pre regionálnu hospodársku integráciu.

2. K tomuto Protokolu môžu prístupí štáty a organizácie uvedené v článku 21.

3. Každá organizácia uvedená v článku 21, ktorá sa stane zmluvnou stranou bez toho, aby bol zmluvnou stranou niektorý z jej členských štátov, bude viazaná všetkými povinnosťami vyplývajúcimi z tohto Protokolu. V prípade organizácií, ktorých jeden členský štát alebo viacero členských štátov sú zmluvnými stranami, sa organizácie a ich členské štáty dohodnú o svojej vzájomnej zodpovednosti pri vykonávaní povinností vyplývajúcich z tohto Protokolu. V týchto prípadoch nebudú organizácie a ich členské štáty oprávnené na súbežné vykonávanie práv, ktoré im vyplývajú z tohto Protokolu.

4. V ratifikačnej listine a listinách o prijatí uvedú organizácie pre regionálnu hospodársku integráciu uvedené v článku 21 rozsah svojich kompetencií v oblasti záležitostí podliehajúcich tomuto Protokolu. Tieto organizácie oznámia deponitárovi každú podstatnú zmenu, ktorá nastane v rozsahu ich kompetencií.

5. Listiny o ratifikácii, prijatí, schválení alebo prístupení sa uložia u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

Článok 23

Nadobudnutie platnosti

1. Tento Protokol nadobudne platnosť deväťdesiaty

deň odo dňa uloženia šestnástej listiny o jeho ratifikácii, prijatí, schválení alebo prístupení.

2. Listina uložená organizáciou pre regionálnu hospodársku spoluprácu sa nebude na účely odseku 1 tohto článku považovať za samostatnú listinu, ktorá dopĺňa počet listín uložených členskými štátmi tejto organizácie.

3. Vo vzťahu ku každému štátu alebo organizácii podľa článku 21, ktorý ratifikuje, prijme a schváli tento protokol alebo k nemu prístupí po uložení šestnástej listiny o ratifikácii, prijatí, schválení alebo prístupení, nadobudne tento Protokol platnosť deväťdesiaty deň odo dňa, keď takýto štát alebo organizácia uloží svoju listinu o jeho ratifikácii, prijatí, schválení alebo prístupení.

Článok 24

Odstúpenie od protokolu

Po troch rokoch odo dňa nadobudnutia platnosti pre ktorúkoľvek zo zmluvných strán môže takáto zmluvná strana prostredníctvom písomného oznámenia predloženého deponitárovi od tohto Protokolu kedykoľvek odstúpiť. Každé takéto odstúpenie nadobudne platnosť deväťdesiaty deň odo dňa, keď deponitár prijal uvedené písomné oznámenie.

Článok 25

Deponitár

Deponitárom tohto Protokolu je generálny tajomník Organizácie Spojených národov.

Článok 26

Originálne znenia

Originál tohto Protokolu, ktorého znenia v anglickom, francúzskom, nemeckom a ruskom jazyku sú rovnako autentické, sa uloží u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

Na dôkaz toho podpísaní, riadne na to splnomocnení, podpísali tento Protokol.

V Londýne sedemnásteho júna tisíc deväťsto deväťdesiatdeväť.

K oznámeniu č. 114/2006 Z. z.

PROTOCOL ON WATER AND HEALTH
TO THE 1992 CONVENTION ON THE PROTECTION AND USE
OF TRANSBOUNDARY WATERCOURSES AND INTERNATIONAL LAKES

The Parties to this Protocol,

Mindful that water is essential to sustain life and that the availability of water in quantities, and of a quality, sufficient to meet basic human needs is a prerequisite both for improved health and for sustainable development,

Acknowledging the benefits to human health and well-being that accrue from wholesome and clean water and a harmonious and properly functioning water environment,

Aware that surface waters and groundwater are renewable resources with a limited capacity to recover from adverse impacts from human activities on their quantity and quality, that any failure to respect those limits may result in adverse effects, in both the short and long terms, on the health and well-being of those who rely on those resources and their quality, and that in consequence sustainable management of the hydrological cycle is essential for both meeting human needs and protecting the environment,

Aware also of the consequences for public health of shortfalls of water in the quantities, and of the quality, sufficient to meet basic human needs, and of the serious effects of such shortfalls, in particular on the vulnerable, the disadvantaged and the socially excluded,

Conscious that the prevention, control and reduction of water-related disease are important and urgent tasks which can only be satisfactorily discharged by enhanced cooperation at all levels and among all sectors, both within countries and between States,

Conscious also that surveillance of water-related disease and the establishment of early-warning systems and response systems are important aspects of the prevention, control and reduction of water-related disease,

Basing themselves upon the conclusions of the United Nations Conference on Environment and Development (Rio de Janeiro, 1992), in particular the Rio Declaration on Environment and Development and Agenda 21, as well as upon the programme for the further implementation of Agenda 21 (New York, 1997) and the consequent decision of the Commission on Sustainable Development on the sustainable management of freshwater (New York, 1998),

Deriving inspiration from the relevant provisions of

the 1992 Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes and emphasizing the need both to encourage more widespread application of those provisions and to complement that Convention with further measures to strengthen the protection of public health,

Taking note of the 1991 Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, the 1992 Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents, the 1997 United Nations Convention on the Law of the Non-Navigational Uses of International Watercourses and the 1998 Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters,

Further taking note of the pertinent principles, targets and recommendations of the 1989 European Charter on Environment and Health, the 1994 Helsinki Declaration on Environment and Health, and the Ministerial declarations, recommendations and resolutions of the "Environment for Europe" process,

Recognizing the sound basis and relevance of other environmental initiatives, instruments and processes in Europe, as well as the preparation and implementation of National Environment and Health Action Plans and of National Environment Action Plans,

Commending the efforts already undertaken by the United Nations Economic Commission for Europe and the Regional Office for Europe of the World Health Organization to strengthen bilateral and multilateral cooperation for the prevention, control and reduction of water-related disease,

Encouraged by the many examples of positive achievements by the States members of the United Nations Economic Commission for Europe and the States members of the Regional Committee for Europe of the World Health Organization in abating pollution and in maintaining and restoring water environments capable of supporting human health and well-being,

Have agreed as follows:

Article 1
OBJECTIVE

The objective of this Protocol is to promote at all appropriate levels, nationally as well as in transboundary and international contexts, the

protection of human health and well-being, both individual and collective, within a framework of sustainable development, through improving water management, including the protection of water ecosystems, and through preventing, controlling and reducing water-related disease.

Article 2 DEFINITIONS

For the purposes of this Protocol,

1. "Water-related disease" means any significant adverse effects on human health, such as death, disability, illness or disorders, caused directly or indirectly by the condition, or changes in the quantity or quality, of any waters;

2. "Drinking water" means water which is used, or intended to be available for use, by humans for drinking, cooking, food preparation, personal hygiene or similar purposes;

3. "Groundwater" means all water which is below the surface of the ground in the saturation zone and in direct contact with the ground or subsoil;

4. "Enclosed waters" means artificially created water bodies separated from surface freshwater or coastal water, whether within or outside a building;

5. "Transboundary waters" means any surface or ground waters which mark, cross or are located on boundaries between two or more States; wherever transboundary waters flow directly into the sea, these transboundary waters end at a straight line across their respective mouths between points on the low-water line of their banks;

6. "Transboundary effects of water-related disease" means any significant adverse effects on human health, such as death, disability, illness or disorders, in an area under the jurisdiction of one Party, caused directly or indirectly by the condition, or changes in the quantity or quality, of waters in an area under the jurisdiction of another Party, whether or not such effects constitute a transboundary impact;

7. "Transboundary impact" means any significant adverse effect on the environment resulting from a change in the conditions of transboundary waters caused by a human activity, the physical origin of which is situated wholly or in part within an area under the jurisdiction of a Party to the Convention, within an area under the jurisdiction of another Party to the Convention. Such effects on the environment include effects on human health and safety, flora, fauna, soil, air, water, climate, landscape, and historical monuments or other physical structures or the interaction among these factors; they also include effects on the cultural heritage or socio-economic conditions resulting from alterations to those factors;

8. "Sanitation" means the collection, transport, treatment and disposal or reuse of human excreta or domestic waste water, whether through collective systems or by installations serving a single household or undertaking;

9. "Collective system" means:

- (a) A system for the supply of drinking water to a number of households or undertakings; and/or
- (b) A system for the provision of sanitation which serves a number of households or undertakings and, where appropriate, also provides for the collection, transport, treatment and disposal or reuse of industrial waste water, whether provided by a body in the public sector, an undertaking in the private sector or by a partnership between the two sectors;

10. "Water-management plan" means a plan for the development, management, protection and/or use of the water within a territorial area or groundwater aquifer, including the protection of the associated ecosystems;

11. "The public" means one or more natural or legal persons, and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organizations or groups;

12. "Public authority" means:

- (a) Government at national, regional and other levels;
- (b) Natural or legal persons performing public administrative functions under national law, including specific duties, activities or services in relation to the environment, public health, sanitation, water management or water supply;
- (c) Any other natural or legal persons having public responsibilities or functions, or providing public services, under the control of a body or person falling within subparagraphs (a) or (b) above;
- (d) The institutions of any regional economic integration organization referred to in article 21 which is a Party.

This definition does not include bodies or institutions acting in a judicial or legislative capacity;

13. "Local" refers to all relevant levels of territorial unit below the level of the State;

14. "Convention" means the Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes, done at Helsinki on 17 March 1992;

15. "Meeting of the Parties to the Convention" means the body established by the Parties to the Convention in accordance with its article 17;

16. "Party" means, unless the text otherwise indicates, a State or a regional economic integration organization referred to in article 21 which has consented to be bound by this Protocol and for which this Protocol is in force;

17. "Meeting of the Parties" means the body established by the Parties in accordance with article 16.

Article 3

SCOPE

The provisions of this Protocol shall apply to:
(a) Surface freshwater;

- (b) Groundwater;
- (c) Estuaries;
- (d) Coastal waters which are used for recreation or for the production of fish by aquaculture or for the production or harvesting of shellfish;
- (e) Enclosed waters generally available for bathing;
- (f) Water in the course of abstraction, transport, treatment or supply;
- (g) Waste water throughout the course of collection, transport, treatment and discharge or reuse.

Article 4

GENERAL PROVISIONS

1. The Parties shall take all appropriate measures to prevent, control and reduce water-related disease within a framework of integrated water-management systems aimed at sustainable use of water resources, ambient water quality which does not endanger human health, and protection of water ecosystems.

2. The Parties shall, in particular, take all appropriate measures for the purpose of ensuring:

- (a) Adequate supplies of wholesome drinking water which is free from any micro-organisms, parasites and substances which, owing to their numbers or concentration, constitute a potential danger to human health. This shall include the protection of water resources which are used as sources of drinking water, treatment of water and the establishment, improvement and maintenance of collective systems;
- (b) Adequate sanitation of a standard which sufficiently protects human health and the environment. This shall in particular be done through the establishment, improvement and maintenance of collective systems;
- (c) Effective protection of water resources used as sources of drinking water, and their related water ecosystems, from pollution from other causes, including agriculture, industry and other discharges and emissions of hazardous substances. This shall aim at the effective reduction and elimination of discharges and emissions of substances judged to be hazardous to human health and water ecosystems;
- (d) Sufficient safeguards for human health against water-related disease arising from the use of water for recreational purposes, from the use of water for aquaculture, from the water in which shellfish are produced or from which they are harvested, from the use of waste water for irrigation or from the use of sewage sludge in agriculture or aquaculture;
- (e) Effective systems for monitoring situations likely to result in outbreaks or incidents of water-related disease and for responding to such outbreaks and incidents and to the risk of them.

3. Subsequent references in this Protocol to "drinking water" and "sanitation" are to drinking water and sanitation that are required to meet the requirements of paragraph 2 of this article.

4. The Parties shall base all such measures upon an assessment of any proposed measure in respect of all

its implications, including the benefits, disadvantages and costs, for:

- (a) Human health;
 - (b) Water resources; and
 - (c) Sustainable development,
- which takes account of the differing new impacts of any proposed measure on the different environmental mediums.

5. The Parties shall take all appropriate action to create legal, administrative and economic frameworks which are stable and enabling and within which the public, private and voluntary sectors can each make its contribution to improving water management for the purpose of preventing, controlling and reducing water-related disease.

6. The Parties shall require public authorities which are considering taking action, or approving the taking by others of action, that may have a significant impact on the environment of any waters within the scope of this Protocol to take due account of any potential impact of that action on public health.

7. Where a Party is a Party to the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, compliance by public authorities of that Party with the requirements of that Convention in relation to a proposed action shall satisfy the requirement under paragraph 6 of this article in respect of that action.

8. The provisions of this Protocol shall not affect the rights of Parties to maintain, adopt or implement more stringent measures than those set down in this Protocol.

9. The provisions of this Protocol shall not affect the rights and obligations of any Party to this Protocol deriving from the Convention or any other existing international agreement, except where the requirements under this Protocol are more stringent than the corresponding requirements under the Convention or that other existing international agreement.

Article 5

PRINCIPLES AND APPROACHES

In taking measures to implement this Protocol, the Parties shall be guided in particular by the following principles and approaches:

- (a) The precautionary principle, by virtue of which action to prevent, control or reduce water-related disease shall not be postponed on the ground that scientific research has not fully proved a causal link between the factor at which such action is aimed, on the one hand, and the potential contribution of that factor to the prevalence of water-related disease and/or transboundary impacts, on the other hand;
- (b) The polluter-pays principle, by virtue of which costs of pollution prevention, control and reduction shall be borne by the polluter;
- (c) States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental and

developmental policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction;

- (d) Water resources shall be managed so that the needs of the present generation are met without compromising the ability of future generations to meet their own needs;
- (e) Preventive action should be taken to avoid outbreaks and incidents of water-related disease and to protect water resources used as sources of drinking water because such action addresses the harm more efficiently and can be more cost-effective than remedial action;
- (f) Action to manage water resources should be taken at the lowest appropriate administrative level;
- (g) Water has social, economic and environmental values and should therefore be managed so as to realize the most acceptable and sustainable combination of those values;
- (h) Efficient use of water should be promoted through economic instruments and awareness-building;
- (i) Access to information and public participation in decision-making concerning water and health are needed, inter alia, in order to enhance the quality and the implementation of the decisions, to build public awareness of issues, to give the public the opportunity to express its concerns and to enable public authorities to take due account of such concerns. Such access and participation should be supplemented by appropriate access to judicial and administrative review of relevant decisions;
- (j) Water resources should, as far as possible, be managed in an integrated manner on the basis of catchment areas, with the aims of linking social and economic development to the protection of natural ecosystems and of relating water-resource management to regulatory measures concerning other environmental mediums. Such an integrated approach should apply across the whole of a catchment area, whether transboundary or not, including its associated coastal waters, the whole of a groundwater aquifer or the relevant parts of such a catchment area or groundwater aquifer;
- (k) Special consideration should be given to the protection of people who are particularly vulnerable to water-related disease;
- (l) Equitable access to water, adequate in terms both of quantity and of quality, should be provided for all members of the population, especially those who suffer a disadvantage or social exclusion;
- (m) As a counterpart to their rights and entitlements to water under private law and public law, natural and legal persons and institutions, whether in the public sector or the private sector, should contribute to the protection of the water environment and the conservation of water resources; and
- (n) In implementing this Protocol, due account should be given to local problems, needs and knowledge.

Article 6

TARGETS AND TARGET DATES

1. In order to achieve the objective of this Protocol, the Parties shall pursue the aims of:

- (a) Access to drinking water for everyone;
- (b) Provision of sanitation for everyone within a framework of integrated water-management systems aimed at sustainable use of water resources, ambient water quality which does not endanger human health, and protection of water ecosystems.

2. For these purposes, the Parties shall each establish and publish national and/or local targets for the standards and levels of performance that need to be achieved or maintained for a high level of protection against water-related disease. These targets shall be periodically revised. In doing all this, they shall make appropriate practical and/or other provisions for public participation, within a transparent and fair framework, and shall ensure that due account is taken of the outcome of the public participation. Except where national or local circumstances make them irrelevant for preventing, controlling and reducing water-related disease, the targets shall cover, inter alia:

- (a) The quality of the drinking water supplied, taking into account the Guidelines for drinking-water quality of the World Health Organization;
- (b) The reduction of the scale of outbreaks and incidents of water-related disease;
- (c) The area of territory, or the population sizes or proportions, which should be served by collective systems for the supply of drinking water or where the supply of drinking water by other means should be improved;
- (d) The area of territory, or the population sizes or proportions, which should be served by collective systems of sanitation or where sanitation by other means should be improved;
- (e) The levels of performance to be achieved by such collective systems and by such other means of water supply and sanitation respectively;
- (f) The application of recognized good practice to the management of water supply and sanitation, including the protection of waters used as sources for drinking water;
- (g) The occurrence of discharges of:
 - (i) Untreated waste water; and
 - (ii) Untreated storm water overflows from waste-water collection systems to waters within the scope of this Protocol;
- (h) The quality of discharges of waste water from waste-water treatment installations to waters within the scope of this Protocol;
- (i) The disposal or reuse of sewage sludge from collective systems of sanitation or other sanitation installations and the quality of waste water used for irrigation purposes, taking into account the Guidelines for the safe use of waste water and excreta in agriculture and aquaculture of the World

Health Organization and the United Nations Environment Programme;

- (j) The quality of waters which are used as sources for drinking water, which are generally used for bathing or which are used for aquaculture or for the production or harvesting of shellfish;
- (k) The application of recognized good practice to the management of enclosed waters generally available for bathing;
- (l) The identification and remediation of particularly contaminated sites which adversely affect waters within the scope of this Protocol or are likely to do so and which thus threaten to give rise to water-related disease;
- (m) The effectiveness of systems for the management, development, protection and use of water resources, including the application of recognized good practice to the control of pollution from sources of all kinds;
- (n) The frequency of the publication of information on the quality of the drinking water supplied and of other waters relevant to the targets in this paragraph in the intervals between the publication of information under article 7, paragraph 2.

3. Within two years of becoming a Party, each Party shall establish and publish targets referred to in paragraph 2 of this article, and target dates for achieving them.

4. Where a long process of implementation is foreseen for the achievement of a target, intermediate or phased targets shall be set.

5. In order to promote the achievement of the targets referred to in paragraph 2 of this article, the Parties shall each:

- (a) Establish national or local arrangements for coordination between their competent authorities;
- (b) Develop water-management plans in transboundary, national and/or local contexts, preferably on the basis of catchment areas or groundwater aquifers. In doing so, they shall make appropriate practical and/or other provisions for public participation, within a transparent and fair framework, and shall ensure that due account is taken of the outcome of the public participation. Such plans may be incorporated in other relevant plans, programmes or documents which are being drawn up for other purposes, provided that they enable the public to see clearly the proposals for achieving the targets referred to in this article and the respective target dates;
- (c) Establish and maintain a legal and institutional framework for monitoring and enforcing standards for the quality of drinking water;
- (d) Establish and maintain arrangements, including, where appropriate, legal and institutional arrangements, for monitoring, promoting the achievement of and, where necessary, enforcing the other standards and levels of performance for which targets referred to in paragraph 2 of this article are set.

Article 7

REVIEW AND ASSESSMENT OF PROGRESS

1. The Parties shall each collect and evaluate data on:

- (a) Their progress towards the achievement of the targets referred to in article 6, paragraph 2;
- (b) Indicators that are designed to show how far that progress has contributed towards preventing, controlling or reducing water-related disease.

2. The Parties shall each publish periodically the results of this collection and evaluation of data. The frequency of such publication shall be established by the Meeting of the Parties.

3. The Parties shall each ensure that the results of water and effluent sampling carried out for the purpose of this collection of data are available to the public.

4. On the basis of this collection and evaluation of data, each Party shall review periodically the progress made in achieving the targets referred to in article 6, paragraph 2, and publish an assessment of that progress. The frequency of such reviews shall be established by the Meeting of the Parties. Without prejudice to the possibility of more frequent reviews under article 6, paragraph 2, reviews under this paragraph shall include a review of the targets referred to in article 6, paragraph 2, with a view to improving the targets in the light of scientific and technical knowledge.

5. Each Party shall provide to the secretariat referred to in article 17, for circulation to the other Parties, a summary report of the data collected and evaluated and the assessment of the progress achieved. Such reports shall be in accordance with guidelines established by the Meeting of the Parties. These guidelines shall provide that the Parties can use for this purpose reports covering the relevant information produced for other international forums.

6. The Meeting of the Parties shall evaluate progress in implementing this Protocol on the basis of such summary reports.

Article 8

RESPONSE SYSTEMS

1. The Parties shall each, as appropriate, ensure that:

- (a) Comprehensive national and/or local surveillance and early-warning systems are established, improved or maintained which will:
 - (i) Identify outbreaks or incidents of water-related disease or significant threats of such outbreaks or incidents, including those resulting from water-pollution incidents or extreme weather events;
 - (ii) Give prompt and clear notification to the relevant public authorities about such outbreaks, incidents or threats;
 - (iii) In the event of any imminent threat to public he-

alth from water-related disease, disseminate to members of the public who may be affected all information that is held by a public authority and that could help the public to prevent or mitigate harm;

- (iv) Make recommendations to the relevant public authorities and, where appropriate, to the public about preventive and remedial actions;
- (b) Comprehensive national and local contingency plans for responses to such outbreaks, incidents and risks are properly prepared in due time;
- (c) The relevant public authorities have the necessary capacity to respond to such outbreaks, incidents or risks in accordance with the relevant contingency plan.

2. Surveillance and early-warning systems, contingency plans and response capacities in relation to water-related disease may be combined with those in relation to other matters.

3. Within three years of becoming a Party, each Party shall have established the surveillance and early-warning systems, contingency plans and response capacities referred to in paragraph 1 of this article.

Article 9

PUBLIC AWARENESS, EDUCATION, TRAINING, RESEARCH AND DEVELOPMENT AND INFORMATION

1. The Parties shall take steps designed to enhance the awareness of all sectors of the public regarding:

- (a) The importance of, and the relationship between, water management and public health;
- (b) The rights and entitlements to water and corresponding obligations under private and public law of natural and legal persons and institutions, whether in the public sector or the private sector, as well as their moral obligations to contribute to the protection of the water environment and the conservation of water resources.

2. The Parties shall promote:

- (a) Understanding of the public-health aspects of their work by those responsible for water management, water supply and sanitation; and
- (b) Understanding of the basic principles of water management, water supply and sanitation by those responsible for public health.

3. The Parties shall encourage the education and training of the professional and technical staff who are needed for managing water resources and for operating systems of water supply and sanitation, and encourage the updating and improvement of their knowledge and skills. This education and training shall include relevant aspects of public health.

4. The Parties shall encourage:

- (a) Research into, and development of, cost-effective means and techniques for the prevention, control and reduction of water-related disease;
- (b) Development of integrated information systems to handle information about long-term trends, current concerns and past problems and successful

solutions to them in the field of water and health, and provision of such information to competent authorities.

Article 10

PUBLIC INFORMATION

1. As a complement to the requirements of this Protocol for Parties to publish specific information or documents, each Party shall take steps within the framework of its legislation to make available to the public such information as is held by public authorities and is reasonably needed to inform public discussion of:

- (a) The establishment of targets and of target dates for their achievement and the development of water-management plans in accordance with article 6;
- (b) The establishment, improvement or maintenance of surveillance and early-warning systems and contingency plans in accordance with article 8;
- (c) The promotion of public awareness, education, training, research, development and information in accordance with article 9.

2. Each Party shall ensure that public authorities, in response to a request for other information relevant to the implementation of this Protocol, make such information available within a reasonable time to the public, within the framework of national legislation.

3. The Parties shall ensure that information referred to in article 7, paragraph 4, and paragraph 1 of this article shall be available to the public at all reasonable times for inspection free of charge, and shall provide members of the public with reasonable facilities for obtaining from the Parties, on payment of reasonable charges, copies of such information.

4. Nothing in this Protocol shall require a public authority to publish information or make information available to the public if:

- (a) The public authority does not hold the information;
- (b) The request for the information is manifestly unreasonable or formulated in too general a manner; or
- (c) The information concerns material in the course of completion or concerns internal communications of public authorities where such an exemption is provided for in national law or customary practice, taking into account the public interest served by disclosure.

5. Nothing in this Protocol shall require a public authority to publish information or make information available to the public if disclosure of the information would adversely affect:

- (a) The confidentiality of the proceedings of public authorities, where such confidentiality is provided for under national law;
- (b) International relations, national defence or public security;
- (c) The course of justice, the ability of a person to receive a fair trial or the ability of a public authority

to conduct an enquiry of a criminal or disciplinary nature;

- (d) The confidentiality of commercial or industrial information, where such confidentiality is protected by law in order to protect a legitimate economic interest. Within this framework, information on emissions and discharges which are relevant for the protection of the environment shall be disclosed;
- (e) Intellectual property rights;
- (f) The confidentiality of personal data and/or files relating to a natural person where that person has not consented to the disclosure of the information to the public, where such confidentiality is provided for in national law;
- (g) The interests of a third party which has supplied the information requested without that party being under, or being capable of being put under, a legal obligation to do so, and where that party does not consent to the release of the material; or
- (h) The environment to which the information relates, such as the breeding sites of rare species.

These grounds for not disclosing information shall be interpreted in a restrictive way, taking into account the public interest served by disclosure and taking into account whether the information relates to emissions and discharges into the environment.

Article 11

INTERNATIONAL COOPERATION

The Parties shall cooperate and, as appropriate, assist each other:

- (a) In international actions in support of the objectives of this Protocol;
- (b) On request, in implementing national and local plans in pursuance of this Protocol.

Article 12

JOINT AND COORDINATED INTERNATIONAL ACTION

In pursuance of article 11, subparagraph (a), the Parties shall promote cooperation in international action relating to:

- (a) The development of commonly agreed targets for matters referred to in article 6, paragraph 2;
- (b) The development of indicators for the purposes of article 7, paragraph 1 (b), to show how far action on water-related disease has been successful in preventing, controlling and reducing such disease;
- (c) The establishment of joint or coordinated systems for surveillance and early-warning systems, contingency plans and response capacities as part of, or to complement, the national systems maintained in accordance with article 8 for the purpose of responding to outbreaks and incidents of water-related disease and significant threats of such outbreaks and incidents, especially from water-pollution incidents or extreme weather events;
- (d) Mutual assistance in responding to outbreaks and

incidents of water-related disease and significant threats of such outbreaks and incidents, especially from water-pollution incidents or extreme weather events;

- (e) The development of integrated information systems and databases, exchange of information and sharing of technical and legal knowledge and experience;
- (f) The prompt and clear notification by the competent authorities of one Party to the corresponding authorities of other Parties which may be affected of:
 - (i) Outbreaks and incidents of water-related disease, and
 - (ii) Significant threats of such outbreaks and incidents which have been identified;
- (g) The exchange of information on effective means of disseminating to the public information about water-related disease.

Article 13

COOPERATION IN RELATION TO TRANSBOUNDARY WATERS

1. Where any Parties border the same transboundary waters, as a complement to their other obligations under articles 11 and 12, they shall cooperate and, as appropriate, assist each other to prevent, control and reduce transboundary effects of water-related disease. In particular, they shall:

- (a) Exchange information and share knowledge about the transboundary waters and the problems and risks which they present with the other Parties bordering the same waters;
- (b) Endeavour to establish with the other Parties bordering the same transboundary waters joint or coordinated water-management plans in accordance with article 6, paragraph 5 (b), and surveillance and early-warning systems and contingency plans in accordance with article 8, paragraph 1, for the purpose of responding to outbreaks and incidents of water-related disease and significant threats of such outbreaks and incidents, especially from water-pollution incidents or extreme weather events;
- (c) On the basis of equality and reciprocity, adapt their agreements and other arrangements regarding their transboundary waters in order to eliminate any contradictions with the basic principles of this Protocol and to define their mutual relations and conduct regarding the aims of this Protocol;
- (d) Consult each other, at the request of any one of them, on the significance of any adverse effect on human health which may constitute a water-related disease.

2. Where the Parties concerned are Parties to the Convention, the cooperation and assistance in respect of any transboundary effects of water-related disease which are transboundary impacts shall take place in accordance with the provisions of the Convention.

Article 14

INTERNATIONAL SUPPORT FOR NATIONAL ACTION

When cooperating and assisting each other in the implementation of national and local plans in pursuance of article 11, subparagraph (b), the Parties shall, in particular, consider how they can best help to promote:

- (a) Preparation of water-management plans in transboundary, national and/or local contexts and of schemes for improving water supply and sanitation;
- (b) Improved formulation of projects, especially infrastructure projects, in pursuance of such plans and schemes, in order to facilitate access to sources of finance;
- (c) Effective execution of such projects;
- (d) Establishment of systems for surveillance and early-warning systems, contingency plans and response capacities in relation to water-related disease;
- (e) Preparation of legislation needed to support the implementation of this Protocol;
- (f) Education and training of key professional and technical staff;
- (g) Research into, and development of, cost-effective means and techniques for preventing, controlling and reducing water-related disease;
- (h) Operation of effective networks to monitor and assess the provision and quality of water-related services, and development of integrated information systems and databases;
- (i) Achievement of quality assurance for monitoring activities, including inter-laboratory comparability.

Article 15

REVIEW OF COMPLIANCE

The Parties shall review the compliance of the Parties with the provisions of this Protocol on the basis of the reviews and assessments referred to in article 7. Multilateral arrangements of a non-confrontational, non-judicial and consultative nature for reviewing compliance shall be established by the Parties at their first meeting. These arrangements shall allow for appropriate public involvement.

Article 16

MEETING OF THE PARTIES

1. The first meeting of the Parties shall be convened no later than eighteen months after the date of the entry into force of this Protocol. Thereafter, ordinary meetings shall be held at regular intervals to be determined by the Parties, but at least every three years, except in so far as other arrangements are necessary to achieve the aims of paragraph 2 of this article. The Parties shall hold an extraordinary meeting if they so decide in the course of an ordinary meeting or at the written request of any Party, provided that, within six months of it being communicated to all

Parties, the said request is supported by at least one third of the Parties.

2. Where possible, ordinary meetings of the Parties shall be held in conjunction with the meetings of the Parties to the Convention.

3. At their meetings, the Parties shall keep under continuous review the implementation of this Protocol, and, with this purpose in mind, shall:

- (a) Review the policies for and methodological approaches to the prevention, control and reduction of water-related disease, promote their convergence, and strengthen transboundary and international cooperation in accordance with articles 11, 12, 13 and 14;
- (b) Evaluate progress in implementing this Protocol on the basis of information provided by the Parties in accordance with guidelines established by the Meeting of the Parties. Such guidelines shall avoid duplication of effort in reporting requirements;
- (c) Be kept informed on progress made in the implementation of the Convention;
- (d) Exchange information with the Meeting of the Parties to the Convention, and consider the possibilities for joint action with it;
- (e) Seek, where appropriate, the services of relevant bodies of the Economic Commission for Europe and of the Regional Committee for Europe of the World Health Organization;
- (f) Establish the modalities for the participation of other competent international governmental and non-governmental bodies in all meetings and other activities pertinent to the achievement of the purposes of this Protocol;
- (g) Consider the need for further provisions on access to information, public participation in decision-making and public access to judicial and administrative review of decisions within the scope of this Protocol, in the light of experience gained on these matters in other international forums;
- (h) Establish a programme of work, including projects to be carried out jointly under this Protocol and the Convention, and set up any bodies needed to implement this programme of work;
- (i) Consider and adopt guidelines and recommendations which promote the implementation of the provisions of this Protocol;
- (j) At the first meeting, consider and by consensus adopt rules of procedure for their meetings. These rules of procedure shall contain provision to promote harmonious cooperation with the Meeting of the Parties to the Convention;
- (k) Consider and adopt proposals for amendments to this Protocol;
- (l) Consider and undertake any additional action that may be required for the achievement of the purposes of this Protocol.

Article 17

SECRETARIAT

1. The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe and the Regional Director of

the Regional Office for Europe of the World Health Organization shall carry out the following secretariat functions for this Protocol:

- (a) The convening and preparing of meetings of the Parties;
- (b) The transmission to the Parties of reports and other information received in accordance with the provisions of this Protocol;
- (c) The performance of such other functions as may be determined by the Meeting of the Parties on the basis of available resources.

2. The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe and the Regional Director of the Regional Office for Europe of the World Health Organization shall:

- (a) Set out details of their work-sharing arrangements in a Memorandum of Understanding, and inform the Meeting of the Parties accordingly;
- (b) Report to the Parties on the elements of, and the modalities for carrying out, the programme of work referred to in article 16, paragraph 3.

Article 18

AMENDMENTS TO THE PROTOCOL

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.

2. Proposals for amendments to this Protocol shall be considered at a meeting of the Parties.

3. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be submitted in writing to the secretariat, which shall communicate it to all Parties at least ninety days before the meeting at which it is proposed for adoption.

4. An amendment to this Protocol shall be adopted by consensus of the representatives of the Parties present at the meeting. The adopted amendment shall be communicated by the secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for their acceptance. The amendment shall enter into force for the Parties which have accepted it on the ninetieth day after the date on which two thirds of those Parties have deposited with the Depositary their instruments of acceptance of the amendment. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits its instrument of acceptance of the amendment.

Article 19

RIGHT TO VOTE

1. Except as provided for in paragraph 2 of this article, each Party shall have one vote.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

Article 20

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. If a dispute arises between two or more Parties about the interpretation or application of this Protocol, they shall seek a solution by negotiation or by any other means of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

2. When signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol, or at any time thereafter, a Party may declare in writing to the Depositary that for a dispute not resolved in accordance with paragraph 1 of this article, it accepts one of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

- (a) Where the Parties are Parties to the Convention, and have accepted as compulsory in relation to each other one or both of the means of dispute settlement provided in the Convention, the settlement of the dispute in accordance with the provisions of the Convention for the settlement of disputes arising in connection with the Convention;
- (b) In any other case, the submission of the dispute to the International Court of Justice, unless the Parties agree to arbitration or some other form of dispute resolution.

Article 21

SIGNATURE

This Protocol shall be open for signature in London on 17 and 18 June 1999 on the occasion of the Third Ministerial Conference on Environment and Health, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 18 June 2000, by States members of the Economic Commission for Europe, by States members of the Regional Committee for Europe of the World Health Organization, by States having consultative status with the Economic Commission for Europe pursuant to paragraph 8 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the Economic Commission for Europe or members of the Regional Committee for Europe of the World Health Organization to which their member States have transferred competence over matters governed by this Protocol, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

Article 22

RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND ACCESSION

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by signatory States and regional economic integration organizations.

2. This Protocol shall be open for accession by the States and organizations referred to in article 21.

3. Any organization referred to in article 21 which becomes a Party without any of its member States

being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.

4. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in article 21 shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary of any substantial modification to the extent of their competence.

5. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 23

ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of paragraph 1 of this article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of such an organization.

3. For each State or organization referred to in article 21 which ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the deposit of the sixteenth

instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 24

WITHDRAWAL

At any time after three years from the date on which this Protocol has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the Depositary.

Article 25

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall act as the Depositary of this Protocol.

Article 26

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Protocol, of which the English, French, German and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

DONE in London, this seventeenth day of June one thousand nine hundred and ninety-nine.

